

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Proces přidělování nálepek jako politická
strategie delegitimizace soupeře: Případová
studie nálepky „terorista“ v konfliktu na Srí
Lance**

Bc. Jan Janoušek

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Politologie

Diplomová práce

**Proces přidělování nálepek jako politická
strategie delegitimizace soupeře: Případová
studie nálepky „terorista“ v konfliktu na Srí
Lance**

Bc. Jan Janoušek

Vedoucí práce:

PhDr. Petr Krčál, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literatury.

Plzeň, červenec 2017

.....

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu práce za poskytnutý čas, odborné rady a trpělivý přístup; své přítelkyni za věnovaný čas a pomoc v těžkých chvílích a rodině za soustavnou podporu, obzvláště pak své sestře za pomoc se stylistikou.

Obsah

OBSAH.....	4
SEZNAM ZKRATEK	6
1 ÚVOD.....	7
2 METODOLOGIE	9
3 TEORIE NÁLEPKOVÁNÍ.....	13
3.1 Morální podnikatelé	17
4 DEFINICE TERORISMU.....	21
5 SLOŽENÍ OBYVATEL SRÍ LANKY A SKUPINY V KONFLIKTU	28
5.1 Skupiny v konfliktu	28
6 KONFLIKT A OZNAČOVÁNÍ	31
6.1 Vyhlášení nezávislosti a první polovina 50. let	32
6.2 Druhá polovina padesátých let	35
6.3 Sedmdesátá léta (LTTE a PTA).....	36
6.4 Osmdesátá léta.....	38
6.5 Devadesátá léta a počátek 21. století.....	42
6.6 Mírové rozhovory	51
6.7 Cesta k vládnímu vítězství.....	58

7 DIASPORA	61
8 ZÁVĚR	67
SEZNAM LITERATURY:	70
RESUME	88

SEZNAM ZKRATEK

IPKF – Indické mírové síly

LTTE – Tygři osvobození tamilského Ílamu

PLOTE – Lidová osvobozenecká organizace tamilského Ílamu

PTA – Zákon o předcházení terorismu

TELO – Organizace osvobození tamilského Ílamu

TID – Útvar teroristického vyšetřování

TNA – Tamilská národní aliance

TNT – Tamilští noví tygři

TUF – Tamilská jednotná fronta

TULF – Tamilská sjednocená osvobozenecká fronta

UNP – Sjednocená národní strana

1 ÚVOD

V době válečných konfliktů používají válčící strany pro svou výhru všechny možné prostředky. Když opomeneme válečné operace probíhající přímo na bojišti, kontrašpionáže či průmysl orientovaný přímo na válečné úsilí, zůstanou prostředky rétorické, propagandistické a operace oslabující morálku obyvatelstva. Tyto zmíněné prostředky můžeme rozdělit do dvou skupin. Do první můžeme zařadit takové, které jsou charakteristické svou intenzivní mírou brutálnosti (hromadné popravy, mučení, vyhlazovací tábory apod.), do druhé lze zařadit o poznání mírnější prostředky, které se mohou objevit i v době míru či předválečné napjaté situace (výměna diplomatických nót či přímo vyhoštění diplomatů, šíření negativní propagandy, veřejná označení nepřátel a další.). Touto druhou skupinou se budu v této práci zabývat, důraz bude konkrétně kladen na označování typu nepřítele, přesněji na interpretaci označování ve smyslu delegitimizace druhé strany konfliktu. Předmětem předkládané diplomové práce je interpretace konfliktu na Srí Lance pohledem teorie labellingu. Specifické označení či nálepka, o které bude tato práce pojednávat, je označení nepřítele jako *teroristy*.

V této práci se zaměřím na aplikaci specifické nálepky, důvody pro použití tohoto označení a rovněž se pokusím interpretovat důsledky používání této nálepky. Jedním ze způsobů, kterým se jedna strana snaží o získání lepší pozice, je i vedení psychologické války. Pokud zvolí vhodné nástroje k aplikaci určitého označení, může si tím vytvořit výhodnější pozici a usnadnit si tak své úsilí (stejně tak by druhá strana měla umět na toto označení reagovat, popřípadě ho otočit ve svůj prospěch). Nástroje a možnosti použití musí každá strana volit podle udělované nálepky. Jeden aktér může vnímat určitou organizaci jako teroristickou, ale jiný aktér může tu samou organizaci považovat za osvoboditelskou, snažící se o ušlechtilý cíl. Důsledky použitého označení mohou být dva. Buď se jedna skupina delegitimizuje a její kroky budou značně znevažovány, protože nedokáže správně zvolit určité označení aktéra. V opačném případě, tedy když zvolí vhodnou nálepku, se kterou dokáže správným způsobem pracovat, to její kroky jen posílí a činí její postup jediným legitimním.

Cílem této práce bude analyzovat a interpretovat konflikt na Srí Lance pohledem teorie labellingu. Zaměřím se na to, jak docházelo v průběhu konfliktu k přidělování nálepky *terorista* ze strany zainteresovaných aktérů a k jakým důsledkům toto nálepkování vedlo. Práce bude rozdělena na sekci, ve které se zaměřím na charakteristiku teoretických konceptů, a dále na druhou sekci, ve které budu pomocí těchto konceptů interpretovat konflikt na Srí Lance. V první části začnu popisem metody zkoumání. V práci budu využívat kvalitativní obsahovou analýzu, se kterou budu pracovat jako s nástrojem umožňující odhalení udělovaných nálepek. Z článků a prohlášení, společně s důrazem na kontext, vyplynou nástroje a důvody pro udělování nálepky. Poté popíši teoretický základ, ze kterého budu vycházet, což je teorie labellingu, která se zabývá tím, proč jedinec nebo skupina dostane určitou nálepku. Na základě několika publikací od různých autorů, především Howarda Beckera, si vymezím definici nálepky, proč ji různí aktéři dostávají, kdo nálepku uděluje apod. V další části se zaměřím na formu a obsah samotné nálepky, totiž na terorismus. V dnešní době je terorismus stále často používaným termínem a neexistuje shoda na tom, co toto slovo přesně označuje. Jak si ukážeme na několika příkladech, hledání shody v definici tohoto pojmu bude velice těžké napříč odbornou i neodbornou sférou. Nicméně v každém státě může mít terorismus jinou povahu a tím pádem se mohou lišit i důvody pro takové označení v konfliktu na Srí Lance. V této kapitole se podíváme na specifika terorismu na Srí Lance v době konfliktu.

Ve druhé části začnu nejprve pohledem na skupiny, které se do konfliktu zapojily. Nejedná se totiž jen o vládu, která stála proti Tamilským tygrům. Klasické rozdělení válčících stran – tedy vláda proti separatistické organizaci – je pouze strohé a skupin zapojených do konfliktu bylo více. Každá skupina měla trochu jiné zdroje, trochu jiné zázemí, a tak ke svému úsilí podpořit tu či onu stranu používaly rozdílnou strategii, rozdílné kroky, čímž nálepka *terorista* mohla dostávat různé významy.

Poté se podívám na historii ostrovního státu Srí Lanka, na kterém se odehrával konflikt mezi vládou a organizací „Tygři osvobození

tamilského Ílámu“. Důvodem pro zařazení podkapitol o historii, která konfliktu předcházela, je nutnost seznámení se s pozadím konfliktu, který vychází z historického vývoje. Zmíním události, které předcházely vzniku organizace Tamilských tygrů, již vláda začala označovat za teroristickou skupinu. Rovněž popíšu roli dvou zahraničních aktérů. Prvním aktérem je Indie, která má na jihu početnou tamilskou menšinu, druhým je tamilská diaspora rozptýlená po celém světě. Ukážeme si její přínos konfliktu, jakým způsobem se zapojovala a jak situaci ovlivňovala.

Poté se podíváme na útoky, které tato separatistická organizace vykonala. Důležité je sledovat, jakým způsobem útočila, protože způsob a rozsah škod útoků determinuje vhodnost označení jistou nálepkou. Důležitou roli hraje i fakt, že Tamilští tygři se nepřihlásili ke všem útokům, ale vláda je i tak označila za pachatele.

2 METODOLOGIE

Použitou metodou zkoumání bude kvalitativní obsahová analýza. Tato metoda se nemůže orientovat jen na pouhé zachycování počtu určitých slov ve vybraných dokumentech (Hájek, 2014: 57), ale v této práci považuji za nutné kromě toho klást důraz i na kontext, ve kterém je analyzovaný dokument napsán. Bude důležité podívat se, co mělo být použitými slovy v dokumentu sděleno (srov. Haman, 1986: 5).

V této práci se budu zabývat primárně textovými daty. Předmětem analýzy budou obsahy textů a mediálních sdělení, respektive obsah komunikace, která bude v těchto textech zaznamenána. Zaměřím se především na předmět sdělení a na způsob komunikace (např. používání zabarvených slov s emočním nábojem) (srov. Janák: 2011: 69; Dvořáková, 2010: 96; Ferjenčík, 2000). Ke správnému pochopení obsažené komunikace bude potřeba brát ohled na kontext, ve kterém byl text vytvořen. Kontext nám napoví, že použité slovo může mít v určitých událostech odlišný význam.

Při obsahové analýze se pokusím vysledovat argumentaci použitou aktérem. Volba slov určuje způsob argumentace, již by měla analýza zachytit a umět popsat (Janák, 2011: 69). Lze předpokládat, že

v dokumentech, především vládních, budou obsaženy myšlenky, které budou ovlivňovat smysl předávaného sdělení provládním směrem (Berelson, 1959: 3), a naopak v textech separatistů budou sdělení obsahující protivládní myšlenky. Jelikož odhalovat tyto podněty společně s nutností zaměřit se na kontext, který může každý chápat trochu jiným způsobem může být do jisté míry zkreslující, tak výsledky kvalitativní obsahové analýzy vedou k subjektivnějším výsledkům (McQuail, 1999). I přes tuto nevýhodu je kvalitativní obsahová analýza vhodnou metodou ke zkoumání hlubšího obsahu sdělení.

Hlavní jednotka, na kterou se zaměřím, bude slovo *terorista*, jeho použití a význam v odlišných dokumentech. Budu zkoumat, jak způsobem užívání tohoto slova dokázala vláda přesvědčovat obyvatelstvo i mezinárodní publikum o své pravdě a démonizovat protivníka, či jak dokázal protivník obrátit tuto politiku očerňování obrátit proti vládě. Nebude to při tom jediné slovo, na které se budu v této práci zaměřovat. Slovo *terorista* či terorismus s sebou nese už jisté konotace, budu se tedy snažit zachycovat i slova k němu příbuzná. Dále bude věnována pozornost slovům, která byla použita při pojmenování toho samého aktéra někým jiným. Budu tedy hledat např. i *osvobozenecké hnutí*, protože není jasná shoda ohledně toho, co to terorismus je, jak ukážu dále ve své práci.

Konflikt na Srí Lance se odehrával mezi dvěma stranami. Každá strana vydávala mnoho prohlášení a zpráv. Pokud se tedy v těchto zprávách objeví slovo, které vzbuzuje podobné konotace jako *terorista* či se objeví přímo toto slovo, tak jako první bude zaznamenáno, jaká strana ho použila. V rámci této problematiky budu vycházet ze základního stanoviska, že vláda se snažila označit Tamilské tygry jako teroristy a Tamilští tygři naopak popisovali vládní akce jako teroristické. Poté bude zjišťováno, v jaké době byl dokument napsán. Jelikož konflikt procházel jistými fázemi vývoje, je důležité zjistit, proč toto slovo bylo použito například v době míru apod.

Zachycení jednotlivých označení, společně s umístěním na časovou osu konfliktu a ohledem na kontext, mi umožní interpretaci toho, kdo a kdy

tímto způsobem někoho označoval. Postupně se tak doberu výsledku, proč a kdy byla nálepka uplatněna, kdy pomohla k delegitimizaci protivníka, kdy bylo označení použito pouze jako odpověď v reakci na nějakou provedenou operaci a kdy a z jakého důvodu bylo používání nálepky frekventovanější. Pomocí této analýzy zjistím i kdo používal nálepku nejčastěji, díky čemuž budu schopen sestavit definici lokální podoby terorismu, od které očekávám, že ve svých specifikách bude odlišná od obecně přijímaných definic terorismu.

Analýza dokumentů bude prostupovat celou druhou částí práce. Zkoumanou jednotkou budou zejména prohlášení, proslovy, tiskové a jiné zprávy, oficiální dokumenty a dopisy, ale také články z oficiálních internetových stránek různých organizací, přepisy rozhovorů se zúčastněnými aktéry různého typu (včetně prezidentů a prezidentky Srí Lanky), vládní dokumenty, novinové články, zprávy ze zpravodajských agentur či vysílacích kanálů (přepsané zprávy) a internetové zdroje. Datový korpus je tedy tvořen různými typy psaných dat v celkovém rozsahu 102 530 slov.

Jazykem zkoumaných jednotek bude v naprosté většině angličtina. Buď se bude jednat o přeložený dokument (např. zprávy z ministerstva obrany Srí Lanky), nebo dokument napsaný původně v anglickém jazyce (např. zpráva ze zpravodajských webů).

Data pocházela především ze čtyř geografických okruhů. Prvním je anglosaský okruh. Zde jsou zastoupeny hlavně zprávy z deníků a agentur (např. CNN, BBC, UPI). Druhým okruhem je oblast Srí Lanky a Indie. Tady bychom našli různé deníky, které vycházely či vycházejí v těchto státech, a internetový portál Tamilnet. Třetím okruhem je Česká republika, resp. okruh českojazyčný. Novinové články v češtině jsem používal pouze k doplnění závěrečného kontextu zkoumaného konfliktu. Posledním čtvrtým okruhem jsou místní deníky a weby z těch zemí, ve kterých působila tamilská diaspora (např. deníky z Francie či Norska). Časové období zkoumaných dokumentů se nebude omezovat jen na dobu trvání konfliktu a existenci organizace Tamilských tygrů, tedy od roku 1976 až

do roku 2009, ale objeví se i dokumenty staršího data, protože je potřeba znát i pozadí konfliktu.

Články z novinových periodik, zpravodajských agentur či vysílacích kanálů tvořily neméně důležitou součást výzkumu. Tyto články jsem využíval k popisu událostí a útoků, které dokreslovaly kontext a průběh konfliktu na Srí Lance. Z těchto článků jsem také čerpal projevy a prohlášení důležitých aktérů a sháněl jsem zde i informace o akcích diaspory v zahraničí.

Všechny tyto články byly publikovány v anglickém jazyce. Abych snížil možný dopad na stupeň věrohodnosti a objektivitu těchto dat, tak ačkoliv byly tyto články v angličtině, byly čerpány z indických či srílanských deníků, které vycházejí v anglickém jazyce (např. *The Sunday Times*, *The Island*). Pokud to byl článek, který vyšel v anglosaském periodiku či webu (např. *The New York Times*, *The Guardian*), snažil jsem se, aby pod tímto článkem byl podepsaný novinář, který byl na Srí Lance přítomný a zažil tak událost na vlastní kůži (*Reuters*), či aby to byl alespoň redaktor asijské kanceláře periodika, což je třeba případ americké mezinárodní zpravodajské agentury *United Press International* (United Press International, 2017). Zahraniční deníky a zpravodajské weby jsem vybíral i kvůli snaze o objektivní popis události a kontextu, nezatížený emotivními obraty, které se ve srílanských člancích objevují. Pokud se v této práci vyskytuje emotivní obrat, tak pouze jako součást přímé citace.

Většina lokálních periodik je sinhálských. Tato situace je zapříčiněná většinovým zastoupením Sinhálců v populaci, ale také faktem, že sinhálské noviny a časopisy mají vícejazyčné verze, což u tamilských periodik neplatí s jedinou výjimkou, Tamilnetu.

Internetové zdroje jsem využíval jak v empirické tak teoretické části práce. Zde chci zdůraznit především dva zdroje. Prvním je *South Asia Terrorism Portal*, což je indická nezisková společnost řešící problémy mezinárodní bezpečnosti v oblasti jižní Asie (South Asia Terrorism Portal, 2001d), na kterou jsem při analýze často odkazoval. Jelikož je to lokální

nezisková instituce, která se zabývá bezpečností, a na jejíž články jsem nacházel odkazy i na jiných místech, příkládal jsem jí jistou míru věrohodnosti. Druhým odkazem je webový portál Tamilnet. Tento web je spravovaný Tamily a za dobu konfliktu byl spravovaný tamilskými pro-separatistickými novináři. Tato webová stránka je silně pro-tamilská a její články se nesou v propagandistickém duchu LTTE. Tento web jsem využíval často, ale v co největší míře jsem se snažil informace zde uváděné ověřovat v jiných zdrojích. Pokud se tedy v práci objevuje odkaz na web Tamilnet, tak ve velkém počtu případů buď společně s dalším odkazem, nebo se jedná o prohlášení LTTE či tamilské politické strany.

Zkoumanými aktéry budou členové srílanské vlády (především ministerstva obrany), prezidenti a prezidentka Srí Lanky a jiní vysocí státní činitelé. Dále to budou představitelé separatistických organizací, členové tamilské diaspory, cizí státní představitelé apod.

3 TEORIE NÁLEPKOVÁNÍ

V této studii budu pracovat s teorií labellingu. Tato teorie vznikla v 50. a 60. letech 20. století, kdy se předmětem jejího výzkumu stalo studium deviantního chování. Někdy je také označována jako teorie sociální reakce (Sociologyindex, 2017b). Jako hlavní zdroj používám knihu *Outsiders* od Howarda Beckera. Beckerova teorie nám říká, že deviaci vytváří společnost. Nejčastěji jsou to vlivné sociální skupiny, které deviaci tvoří formou pravidel, jejichž překročení je nahlíženo jako deviantní. Důležité je zkoumat interakci mezi jedinci, kteří jsou považováni za narušitele společenských norem, a mezi osobami, které tyto normy vytváří a narušitele norem hodnotí, čili mu dávají určitou nálepkou. Jakákoliv sociologická teorie deviace se musí soustředit na význam interakce mezi jedinci. Interakce totiž nedefinují jen určitý typ chování jako deviantní, ale interakce se týkají i aplikace sankcí jednotlivci či skupinami za porušení normy (Grattet, 2011: 187). Udělení nálepky je tak odpovědí ostatních (např. většinové společnosti) na chování nějakého subjektu. Deviací není myšlena kvalita jednání, ale jde spíše o způsob interakce mezi subjektem, který spáchal určitý čin, a subjektem, který na to odpovídá svojí reakcí. Deviace tedy není daný stav, je to proces,

do kterého jsou zahrnuta pravidla společnosti, chování, interakce a moc (Becker, 1966: 8-14).

V našem případě se bude jednat o interakci mezi většinovými Sinhálci a menšinovými Tamily. Nálepka, která bude přiřazována, je *terorista*. Jako deviantní chování bude brán pokus Tamilů o vytvoření svého státu. Právě separatismus bude interpretován sinhálskou vládou jako porušení společenské normy o jednotnosti a nedělitelnosti ostrova. Pro teorii labellingu je důležitý pojem sociální normy. Jak již bylo napsáno, deviance vzniká ve chvíli, kdy aktér poruší předem danou normu. Podíváme se, co tato norma obsahuje a jak ji lze chápat v pojetí konfliktu na Srí Lance.

Podle Goffmana si moderní stát žádá normalitu (Goffman, 1963: 7). Základní problém u pojmu sociální normy je totiž fakt, že nebyl nikdy řádně definován. Když definice normy vznikla, tak nebyla přenositelná, protože norma se v každé společnosti lišila. Sociální norma může být navíc zatížena ideologickými předsudky (Scheff, 1974: 444), což jen komplikuje pokusy o objektivní definici. A v neposlední řadě hledání definice sociální normy ztěžuje fakt, že stejné chování může být jednou posouzeno jako porušení pravidel, jindy ne. Může být tak vnímáno jen když ho vykoná určitá osoba, u jiné osoby se to jako porušení brát nebude (Becker, 1966: 14). Dle mého názoru za nejvíce objektivní můžeme považovat sociokulturní pojetí normy. Když chceme zjistit normu v dané společnosti, musíme se podívat na místní kulturu a společenská kritéria, která ji definují. Zjistíme, že za normální je považováno to, co je v dané kultuře obvyklé. To, co je obvyklé a normální, vymezí společenská kritéria samotná (Vágnerová, 2002: 20 – 21). V některých případech mohou být normy vytvořené záměrně aktérem, který je dostatečně mocný a usiluje o určitý cíl. Tehdy vznikají popisy deviací pomocí různých sociálních skupin, které definují pravidla sledující jejich záměry. Skupiny jsou poté natolik schopné a mocné, že tyto pravidla nakonec prosadí jako sociální normu (Raybeck, 1988: 371). Sociální pravidlo (či norma) může být i formálně zaznamenané v zákoně a může být k jeho vynucení použita policejní síla (Becker, 1966: 2).

Pro potřeby této práce bude vymezena norma společensko-politická. Po celou dobu střídání koloniálních mocností na Srí Lance nebyl ostrov rozdělený a nově nastupující vláda v tomto trendu hodlala pokračovat. Ze své pozice udělala vláda ze svého požadavku normu. Jelikož se objevila skupina, která s normou nesouhlasila, byla později označena za deviantního aktéra ve společnosti.

Deviace je produkt procesu, ve kterém je zahrnuta odpověď ostatních na chování aktéra (Becker, 1966: 14). Samotné nálepkování je pak proces spojený s dominancí a statusem, který může tuto dominanci propůjčovat. Bohatí nálepkují chudé, starší nálepkují mladé, muži nálepkují ženy, příslušníci etnické většiny přidělují nálepky lidem z menšin (náboženských, etnických...) atd. (Havlík, 2015). Do jistém míry tak atributy jako moc, prestiž, peníze, popularita, uznávanost v oboru, atd. můžeme určit za ty, které nálepkovací proces usnadňují a dovolují tak aktérovi dotáhnout své tažení do úspěšného konce.

Proces udělení nálepky má jisté kroky. Nejprve musí dojít k definici podmínek, jejichž porušení bude bráno jako deviantní chování. Ve druhém kroku musí být aktérem spáchán čin, který bude podle aktuálně platných sociálních norem brán jako deviantní. Poté se dostaví reakce okolí. To přidělí takovému chování deviantní nálepku, ať už samo nebo skrze nějakou morálně silnou instituci. Celá tato část procesu může být (a často je) upevňována právem, právními institucemi, bezpečnostními sbory, justicí, médií nebo výchovně vzdělávacími institucemi, jako jsou třeba školy nebo výchovné ústavy (Havlík, 2015). Může nastat i situace, kdy při definici podmínek, jejichž porušení povede k deviaci, je celý proces přeskočen a dojde ihned k definici jedinců, kteří jsou přímo označeni jako zdroj problému a je jim automaticky udělena deviantní nálepka. V takovém případě má proces jen dva kroky. První je vytvoření definice určitých podmínek, při kterém morální podnikatel nastaví a určí, co je považováno za společenský problém. Druhý krok je identifikování jednotlivců, deviantů, kteří jsou označeni jako zdroj problému (Grattet, 2011: 189).

Vlivný aktér ve společnosti (jako je třeba vláda nebo prezident), který má možnost prosadit společenskou normu, může dle svého uvážení přikročit rovnou k identifikaci problému nebo „počkat“, kdo normu poruší a stane se deviantem. V případě konfliktu na Srí Lance tomu bylo tak, že vláda normu definovala v zákoně až v momentě, kdy se objevila skupina, která chtěla opak. Do této doby norma existovala pouze v nepsané podobě. Na jednu stranu tedy proběhl celý proces, kdy na začátku nebyli definováni deviantní aktéři, ale jakmile došlo na kodifikovanou podobu normy, byla rovnou nadefinována i problémová skupina.

Lemert přidává pojem sekundární deviace. Když aktér překročí společenská pravidla ve formě stanovených norem, má dvě možnosti. Buď může své jednání zkusit sloučit s normami, které překročil (vrátit se do „normality“), nebo se rozhodne být stigmatizován udělenou nálepkou. V obou případech se na dalším chování jedince už podílí i reakce sociálního prostředí. Stigmatizovaný jedinec odpovídá na tyto reakce jeho prostředí dalším deviantním aktem jednání, takže se pouze ve své deviaci utvrzuje. Tuto odpověď Lemert označuje jako sekundární deviace (Lemert, 1951: 75 - 76). Jde totiž o fakt, že cokoliv dalšího jedinec s nálepkou udělá, tak tím jen posiluje stigmatizaci a moc přidělené nálepky. Reakcí jedince pak může být negativní sebeobrana. Jedinec začne hrát úspěšně roli devianta, což u něj bude uspokojovat osobní potřeby (Münch, 1993). Jeho stigmatizace přidělenou nálepkou u něj může vést k vytvoření alternativní identity, musí si znovu vybudovat svoji vlastní, novou identitu, tentokrát odpovídající nálepce (Davis, 1972) a jedinec svoje chování přijme za deviantní. Udělená nálepka ho v tom pouze utvrdí a začne se ke svému okolí tak chovat. V tomto pojetí jde americký sociolog John Kitsuse dále než Becker. Tvrdí, že v okamžiku, kdy je člověku udělena nálepka devianta, je jeho chování v minulosti zpětně reinterpretováno tak, aby se jeho deviace potvrdila (vzniká tak utvrzení ve smyslu „Ano, vždyť on se tak choval vždy“). Podle Kitsuseho to znamená, že udělená nálepka se vztahuje i k chování v minulosti, které se může po označení nálepkou zpětně hodnotit. Tedy v době, kdy ještě jedinec nebyl za devianta označen (Munková, 2001).

Pokud se někdo dříve jako terorista nechoval, tak potom, co jeho etnická skupina dostala nálepku *teroristy*, se tak může začít chovat, aby jeho jednání odpovídalo nálepce. Pokud toto vztáhneme na celou etnickou skupinu, nemůže to platit pro všechny její členy (každý má právo na svojí volbu, jak se bude chovat), ale bude existovat nemalá část, která toto označení přijme a začne se chovat podle udělené nálepky. Jestliže tamilská jednání s vládou končila pouze odsouváním a označováním za *teroristy*, časem se jako teroristé mohli začít chovat. Podle soudobých událostí je možné vysledovat, kdy byl přijat zákon o terorismu a kdy se tamilské organizace začaly k terorismu uchýlovat.

Beckerova teorie nám dále tvrdí, že subjekt, který je označen, může mít na danou situaci jiný pohled (Becker, 1966: 1). Je pravděpodobné, že pokud Sinhálci označí tamilské skupiny za teroristické, budou mít Tamilové tendenci popisovat své činy jinak než jako teroristické. Tamilové se budou brát jako osvoboditelé od tyranské vlády, ale pravidla, která jsou nastavena, jim přiřadí jinou nálepku. Nemají totiž dostatečné schopnosti na to, aby pravidla změnili (např. počet poslanců v parlamentu či podporu mezi většinovým obyvatelstvem). Ten, kdo přiděluje nálepku, je aktér ve společnosti, co má moc (politickou a ekonomickou) na udělování nálepky (Becker, 1966: 17 - 18). V našem případě jsou touto autoritou vláda Srí Lanky, její představitelé, především ministerstvo obrany, prezident apod. V podstatě je to většinová společnost Srí Lanky, tedy Sinhálci. Vláda má navíc tu výhodu, že pravidla, jejichž porušení se rovná deviantnímu chování, může vypracovat jako zákon. Z toho plyne, že určitá forma deviance se stane trestnou.

3.1 Morální podnikatelé

Morální podnikatelé zaujímají specifické místo ve společnosti a hrají důležitou roli při posuzování deviantního chování. Předtím, než bude akt považován za deviantní a tím, než bude nějaká sociální skupina označena jako hrozba pro společnost, někdo musí vytvořit pravidlo, které definuje akt jako deviantní (Becker, 1966: 163). Morální podnikatelé jsou ti společenší aktéři, kteří konstruují deviantní chování. Zaměřují se na boj

za vytvoření nových pravidel. Tato nová pravidla požadují neformální schválení veřejností ještě před jejich prosazováním a vymáháním (Conrad - Schneider, 1992: 22; Sociologyindex, 2017a). To znamená, že morální podnikatel přijde s definicí toho, jak má vypadat deviace. Následně započne kampaň za přijetí (potažmo uzákonění) těchto pravidel. Aby tato kampaň mohla být úspěšná, potřebuje podporu společnosti. Morální podnikatel se snaží o implementaci své verze reality mezi zbytek společnosti. Snaží se tedy o vytvoření definice deviace, která podporuje jeho zájmy, a tu se posléze snaží prosadit (Conrad - Schneider, 1992: 25). V kampani morálního podnikatele můžeme vysledovat jeho vlastní schválení faktu, že jistý sociální fenomén je problémem pro společnost, a to tak vážný, že je třeba mu věnovat pozornost a přistoupit k rozhodné akci (Sociologyindex, 2017a). Morálním podnikatelem je v našem případě především srílanská vláda, která má schopnosti a možnost na prosazování norem a dokáže i uměle vytvořit hrozbu pro společnost. Dokud totiž Tamilové nezačali svůj boj vést násilně, pro společnost hrozbu nepředstavovali. Vzhledem k tomu, že vláda reprezentovala většinu etnického obyvatelstva, neměla problém při neformálním schválení svého rozhodnutí veřejností. Navíc vláda vybrala označení, které samo ze své podstaty budí špatný dojem a působí na obyvatele nutností k zakročení.

Morální podnikatele dělí Becker na dva základní druhy. Ti, co pravidla vytváří (*rule creators*) a ti, co pravidla vynucují a vymáhají (*rule enforcers*) (Becker, 1966: 148). Vytvářeči jsou morální bojovníci, kteří jsou ve vyšších patrech společnosti. Tento vyšší společenský status jim pomáhá lépe získat veřejnou podporu pro svoji definici deviantního činu, protože generuje jistou moc, kterou tak morální podnikatel zužitkovává ve svém tažení za novými pravidly. Tuto moc tak morální podnikatel odvozuje z legitimacy své nadřazené pozice ve společnosti (Becker, 1966: 149). Stupeň moci morálních podnikatelů je vysoce závislý na sociálním a kulturním kontextu (Reinarman, 1994).

Pro aktéra, který je v opozici vůči morálnímu podnikateli, je těžké úspěšně demonstrovat svůj boj jako legitimní, obzvláště pokud je ze spodních vrstev společnosti. Různé sociální systémy, jako je církev

nebo škola, jsou schopné apelovat na lidský smysl pro morálku, stejně jako nabídnout své vlastní definice deviance, ale pokud jim jejich definice nepotvrdí např. právo nebo medicína, které mají větší legitimitu, nebude jejich snažení úspěšné. Morální podnikatelé vědí, že ke svému úspěšnému boji potřebují stvrzení buď medicínské, nebo právní, a často hledají, jak toho využít k celospolečenskému přijetí svých myšlenek. V jisté fázi kampaně se morální podnikatelé většinou poohlíží po službě profesionálů v oboru, aby jim pomohli jejich normu odborně podložit (Becker, 1966: 153). Nejedná se zde pouze o právo nebo o medicínu. Pokud se budeme zabývat terorismem, najmeme si bezpečnostního experta. Budeme-li se zabývat škodlivostí kouření, najmeme si doktora se zaměřením na plicní onemocnění apod. Výhodou vlády jakožto morálního podnikatele byl fakt, že měla bohatý přístup k expertům různého druhu. Různá odborná oddělení, v čele s ministerstvem obrany, vydávala dokumenty zabývající se například povahou tamilské teroristické organizace, kde byly názory odborníků z ministerstva, kteří podložili tvrzení, proč jsou tamilské organizace teroristické apod. Následek úspěšného tažení je přijetí nového pravidla, nové normy. Člověk, kterému se podařilo prosadit své pravidlo, se může stát „profesionálním“ morálním podnikatelem, což znamená, že se stane jakýmsi expertem na odhalování společenských hrozeb. Obzvláště pokud se morální tažení přetransformuje do organizace, která se tímto problémem začne zabývat (Becker, 1966: 153 – 154).

Vymahači pravidel fungují na trochu jiné bázi. Největší úspěch morálních podnikatelů je vytvoření celého souboru nových pravidel. Společně s tímto souborem je také často založeno mnoho vynucujících agentur a úřadů. V této chvíli dochází k institucionalizaci tažení. Konečným výstupem tažení je policejní síla (Becker, 1966: 156-157). Pokud stát bojuje proti terorismu, je možné, že vláda ustanoví komisi, která bude projednávat teroristické hrozby, nebo dojde k vytvoření nové protiteroristické jednotky, jež se bude starat o to, aby se ve společnosti terorismus neobjevil nebo nešířil.

Policisté, jakožto vymahači práva, se nezabývají tolik obsahem práva, které mají vymáhat, ale spíše tím, že vymáhat právo je jejich

práce, ať už je to právo jakékoliv (Becker, 1966: 157). Vymahač práva má dva zájmy, které podmiňují jeho aktivity. Musí ospravedlnit svou pozici a vydobýt respekt u těch, proti kterým zakročuje (Becker, 1966: 157). Přitom čelí dvěma problémům. Musí ukázat, že problém stále existuje a je potřeba se s ním vypořádat, ale zároveň musí ukázat, že jeho pokusy jsou efektivní a účinné (Becker, 1966: 158). Samotná armáda či policie se opravdu nezabývala tím, zda jsou Tamilové teroristé, nebo ne. Když je právo označilo za *teroristy*, represivní složka s nimi pak tímto způsobem zacházela. Co se týče potřeby vykazování efektivity, ministerstvo obrany vydávalo pravidelně dokumenty s počty zabitých teroristů.

Morálním podnikatelem může být jedinec, skupina nebo formální organizace. Může to být každý, kdo hledá, jak ovlivnit skupinu, aby přijala nebo udržovala normu. Můžeme sem především zahrnout různá sociální hnutí (Tierney, 1982), profesionály v různých oborech (Pfohl, 1977) či média (Best, 1999). Všichni se mohou aktivně účastnit v konstruování deviance, obětí a sociálního problému, který podporuje jejich zájmy (Grattet, 2011: 189). Ovšem ne každý aktér, i když se může stát morálním podnikatelem, se musí nutně stát úspěšným morálním podnikatelem. Úspěšným morálním podnikatelem může být třeba vláda či vládní představitelé. Ti mají pozici totiž o něco ulehčenou, protože charakter vládních představitelů a jejich činů pro ně dělá reálné nejen ovlivňovat přidělení zdrojů, ale také definovat a uzákonit veřejné normy morálnosti a určit, které činy je budou porušovat (Gusfield, 1967: 176). K tomuto činu vládu legitimizoval demokratický volební proces.

V tomto případě je morálním podnikatelem především srílanská vláda, která normy tvoří, a armáda s policií v roli vymahače práva. Na druhé straně můžeme vidět jako morální podnikatele především tamilské organizace, které se pokoušely boj svých bratrů ospravedlnit či vyložit z jiné perspektivy (vytvořit/posměnit stávající normu) a tamilskou diasporu. Každá ze stran rovněž měla svá nakloněná média. Pro vládu to byly v podstatě všechna oficiálně existující média, Tamilové měli především internetovou stránku Tamilnet, která zveřejňovala i informace z událostí, které vznikaly před jejím vytvořením.

4 DEFINICE TERORISMU

V této kapitole se budu zabývat pojmem terorismus. Tento pojem v každém člověku vzbuzuje jisté konotace, dovolím si podotknout, že vesměs negativní. Terorismus páchají skupiny či jednotlivci, kteří chtějí na něco upozornit nebo něčeho dosáhnout. V konfliktu na Srí Lance chtěla organizace Tamilští tygři (LTTE) dosáhnout samostatného státu. Tuto skupinu začala vláda označovat za teroristickou a její členy za *teroristy*. Terorismus má mnoho definic, kvůli jeho širokému významu, použití, způsobu provedení, cílových obětí atd. Nejprve uvedu akademické a vládní definice pojmu terorismus, abych na jejich základě mohl analyzovat srílanský zákon *Prevention of Terrorism Act* (zkratka PTA), kde terorismus definovala srílanská vláda. Na základě tohoto zákona byla organizace LTTE označována za teroristickou a je tedy dobré vědět, zda tento zákon lze považovat za „další obecnou“ definici terorismu, tj. že se v zásadě neliší od ostatních, nebo je opravdu napsán záměrně tak, aby odpovídal jistému společenskému aktérovi.

První definice terorismu, kterou uvedu, zní následovně: „*Terorismus je politický čin, běžně spáchán organizovanou skupinou, která záměrně zabíjí nebo jinak ubližuje neozbrojeným lidem, nebo jim poškozují majetek. Stačí i jen hrozba, aby to bylo počítáno za terorismus*“ (Coady, 1985: 52). Teoretik Ganor rozlišuje mezi terorismem a gerilou, když definuje terorismus jako záměrné použití násilí proti civilnímu obyvatelstvu k dosažení politických, ideologických nebo náboženských cílů, což z něj dělá terorismus oproti gerile, která si vybírá primárně vojenské cíle (Ganor, 2014: 4-5). Teoretik Jiří Šedivý definuje terorismus jako metodu přesvědčování. Toto přesvědčování je ale prováděno vyvoláním strachu. Účelem může být zpochybnění legitimacy vlády, vyvolání chaosu ve společnosti nebo dosažení určitého cíle (Šedivý, 2003: 4). Podle českého ministerstva vnitra je terorismus definován jako „... *plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytyčených cílů*“ (Ministerstvo vnitra, 2009).

Z výše uvedených definic můžeme vyvodit, že terorismus je cílený útok (nebo hrozba útoku) na neozbrojené civilisty vykonaný

organizovanou skupinou za cílem vyvolat atmosféru strachu ve společnosti a násilně tak přesvědčit aktéry držící moc ke splnění politických cílů dané skupiny.

Za teroristický čin může být veřejně označeno velké množství násilných akcí. Ovšem aktér, který rozhodne o tom, zda je toto označení legitimní, je podle teorie nálepkování ten, který má ve společnosti moc. Takže o označení nějaké akce jako teroristické ve většině případů rozhoduje autorita, vlivný morální podnikatel. Jelikož vláda měla daleko větší prostředky a vliv než skupiny a strany napojené či spolupracující s LTTE, měla snadnější roli při obhajobě svého tvrzení, že jde o teroristický čin, než LTTE, která tvrdila, že se snaží osvobodit Tamily (srov. South Asia Terrorism Portal, 2000b; Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 94). Tuto roli usnadňoval schválený PTA, kterým si vláda vypomohla k podpoře svých argumentů, který stvrdil pravdivost takového označení. Za těchto podmínek bylo pro LTTE velice těžké s tímto aktérem soupeřit, jelikož neměla k dispozici podobné dokumenty.

Na Srí Lance byl terorismus definován, jak již bylo napsáno, pomocí zákona *Prevention of Terrorism Act*. V tomto zákoně, který byl přijat jako dočasné opatření v roce 1979 (tedy ještě před násilnými činy LTTE, ale už v době tamilských protestů), a jako trvalý zákon v roce 1982 (již v době násilné činnosti LTTE), vláda definovala, co je to terorismus. Podle této definice pak začala vláda označovat LTTE za *teroristy*. V *Prevention of Terrorism Act* jsou 4 hlavní pasáže, které shledávám za problematické. Dále je zde ústava, která má ve svém dodatku zmíněnou společenskou normu, jejímž porušením se LTTE stala deviantním aktérem.

První problematická pasáž PTA je hned v úvodu, kde se dočteme, že je trestné „... *použití síly nebo spáchání trestného činu jako prostředku k uskutečňování vládních změn ve Srí Lance a ti, kteří spáchají čin vraždy nebo hrozby zabití členům parlamentu, místním úřadům, policejním*

důstojníkům a svědkům takových činů a nevinných občanů [jsou rovněž trestně odpovědní]¹...“ (South Asia Terrorism Portal, 2001a).

Hned v úvodu je tedy stanoveno, že útok proti morálním podnikatelům se rovná trestnému teroristickému činu. Trestný je rovněž násilný protest proti vedení morálního podnikatele. Vláda si tak snažila pojistit poslušnost obyvatelstva, které nebude revoltovat násilně. Z tohoto důvodu byly tamilské protesty deviantní reakcí, ale anti-tamilské protesty bychom mohli označit jako protesty „v mezích zákona“, protože se nesnažily o vládní změny. Sinhálské obyvatelstvo proti vládnímu směru neprotestovalo, ale tamilské obyvatelstvo už ano. Právě na tamilské protesty mohla být tato část PTA namířena. Navíc to platilo i na pozdější akce spáchané LTTE, která násilí opakovaně používala právě proto, aby dosáhla politických změn, a jak si později ukážeme, často zabíjela i členy parlamentu.

V první části PTA se mluví o zákazu síly jako prostředku politické a vládní změny. Násilí se nachází snad ve všech definicích terorismu. Ovšem v PTA je čin trestný pouze tehdy, pokud násilí vede k politickým změnám.

Tedy když by armáda porušila slib o tom, že v boji už nadále nebude používat těžké zbraně nebo kdyby armáda zaútočila na obydlí, které bylo zřízeno separatistickou organizací, kde se kromě těchto separatistů ukrývají i civilisté, a toto obydlí by bylo zničeno a lidé uvnitř zabiti, tak podle PTA by se nemuselo jednat o terorismus, protože tento čin neměl politický podtext a nesnažil se změnit normu (srov. BBC, 2009d; 2009e; 2009f). Je zde viditelná snaha o nadefinování politických protivládních aktivistů a antisinhálských násilníků jako *teroristů*.

1 Originální znění: ... *the use of force or the commission of crime as a means of, or as an aid in, accomplishing governmental change within Sri Lanka, and who have resorted to acts of murder and threats of murder of members of Parliament and of local authorities, police officers, and witnesses to such acts and other law abiding and innocent citizens,...*

Druhá problematická pasáž je v článku 2. (1) h, kde se píše: „osoba, která slovem... způsobí spáchání trestného činu násilí nebo náboženské, rasové nebo komunitní disharmonie nebo pocitu nepřátelství mezi různými komunitami nebo rasovými či náboženskými skupinami, se tímto dopouští přestupku podle tohoto zákona“². Toto pak posiluje článek 6. (1), kde se dočteme o posílení *rule enforcers*: „bez zatykače mohou... (a) zatknout jakoukoliv osobu, (c) zastavit jakékoliv vozidlo, osobu, vlak nebo letadlo a (d) zabavit jakýkoliv dokument nebo věc spojenou s jakoukoliv protizákonnou aktivitou“³ (South Asia Terrorism Portal, 2001a).

Tato část znamená, že pokud někdo spáchá čin, který povede k nepřátelství mezi komunitami, bude považován za deviantního aktéra. To se ale nevztahuje na vládu samotnou, i když samotný tento zákon narušuje vztah mezi komunitami, protože Tamilové ho brali jako diskriminující. Nicméně vláda ze své autoritativní a morální pozice prosadila, že pokud se část obyvatelstva ozve proti uspořádání ostrova, bude jejich činy brát jako porušení normy. K tomuto porušení normy by mohlo být přidáno i obvinění ze způsobování disharmonie mezi komunitami, protože sinhálská komunita chtěla normu zachovat, tj. nedělit ostrov. Jelikož tamilská část obyvatelstva se proti uspořádání ostrova ozývala v demonstracích (srov. Sarvananthan, 2007: 1185) či později prostřednictvím LTTE, brala vláda tyto činy jako deviantní. Z pohledu procesu udělení nálepky tak už bude záležet pouze na morální autoritě, kterou nálepku zvolí.

2 Originální znění: *Any person who - by words either spoken or intended to be read or by signs or by visible representations or otherwise causes or intends to cause commission of acts of violence or religious, racial or communal disharmony or feelings of ill-will or hostility between different communities or racial or religious groups...*

3 Originální znění: *Any police officer not below the rank of Superintendent or any other police officer not below the rank of Sub-Inspector authorised in writing by him in that behalf may, without a warrant and with or without assistance and notwithstanding anything in any other law to the contrary - (a) arrest any person; (c) stop and search any individual or any vehicle, vessel, train or aircraft; and (d) seize any document or thing, connected with or concerned in or reasonably suspected of being connected with or concerned in any unlawful activity.*

Definice činu, který vede k nepřátelství mezi komunitami, je velice relativní a těžko se na ní shodnou skupiny se vzájemně se vylučujícími požadavky. Například pokud by tento čin byl násilný a namířený proti civilistům, pak by se podle výše zmíněných definic terorismu o terorismus jednalo. Ale podle PTA by bylo možné za terorismus označit i demonstraci požadující větší práva pro etnickou skupinu, veřejné urážení prezidenta (např. v restauraci či v parku) či pouhé vydání básně hanobící sinhálskou vládu.

Za třetí, v článku 9. (1) je podotknuto, že lidé mohou být zatčeni, aniž by proti nim bylo vzneseno formálně obvinění, a zadrženi až na 18 měsíců⁴ (South Asia Terrorism Portal, 2001a). Navíc v článku 10. stojí: „*jakýkoli příkaz učiněný podle sekce 9 bude konečný a nesmí být zpochybněn u jakéhokoliv soudu...*“⁵ (South Asia Terrorism Portal, 2001a). Pokud byl chycen člen LTTE či podezřelý Tamil (tj. deviant), státní aparát měl v zákoně zaručenou dlouho dobu na vymáhání informací, které potřeboval získat. Navíc se takto odsouzený nemohl právně bránit (srov. Asian Centre for Human Rights, 2006).

Čtvrtá pasáž je v článku 13. (1), kde se zmiňuje, že „*bude zřízen poradní sbor speciálně pro tento zákon, jmenovaný prezidentem*“⁶ (South Asia Terrorism Portal, 2001a). Pokud takový sbor měl zkoumat teroristické aktivity a měl být sestavován a jmenován prezidentem, který byl vždy buď sinhálské etnicity, nebo byl členem nacionalistické sinhálské

4 Originální znění: *Where the Minister has reason to believe or suspect that any person is connected with or concerned in any unlawful activity, the Minister may order that such person be detained for a period not exceeding three months in the first instance, in such place and subject to such conditions as may be determined by the Minister, and any such order may be extended from time to time for a period not exceeding three months at a time: Provided, however, that the aggregate period of such detention shall not exceed a period of eighteen months.*

5 Originální znění: *An order made under section 9 shall be final and shall not be called in question in any court or tribunal by way of writ or otherwise*

6 Originální znění: *There shall, for the purposes of this Act, be established an Advisory Board consisting of not less than three persons appointed by the President.*

strany (UNP) či zaujímal k tamilské otázce pouze smlouvavý postoj (Srílanská vláda, 2001; Srílanská vláda, 2005; Sjednocená národní strana, nedatováno; Parlament Srí Lanky, 2015), můžeme dojít k tvrzení, že v tomto sboru nikdy nemohli mít Tamilové většinu, pokud vůbec v tomto sboru byli jmenováni. Tím bylo zajištěno, že PTA bude vymáhán jen spolehlivými jedinci, tedy příslušníky sinhálské etnicity, kteří zákonnou normu o nedělitelnosti ostrova budou podporovat.

V ústavě je přímo zahrnutá norma o nedělitelnosti ostrova. V článku 27. (3) se píše: „*Stát musí chránit nezávislost, suverenitu, jednotu a teritoriální integritu Srí Lanky*⁷“, což by samo o sobě nevadilo, ale tento článek je dále podpořen šestým dodatkem 157A (1) a (2), který byl přidán v roce 1983 (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 92), a který LTTE pokládala za problematický: „(1) *žádná osoba nesmí... obhajovat založení samostatného státu na území Srí Lanky. (2) žádná politická strana... nesmí mít jeden z cílů založení samostatného státu na území Srí Lanky*⁸“ (Ústavní zákon č. 157A/1983; Tamilnation, 2007). Zde je přímo vyslovená společenská norma, jejíž porušení je bráno za deviantní akt. Žádný aktér nesmí chtít narušit celistvost ostrova. Každý, kdo se o to pokusí, bude brán za deviantního a podle PTA označen za *teroristu*.

Při porovnání dodatku ústavy a PTA jako celku s výše zmíněnými definicemi terorismu lze dojít k jistým nesrovnalostem. V Coadyho definici jsou zahrnuti neozbrojení lidé, přičemž v PTA je zmíněna pouze komunita jako celek. Oproti Ganorově definici si můžeme povšimnout, že LTTE se snažila o útoky primárně na vojenské cíle. Civilisté nebyli nikdy jejich výslovným cílem (Waldman, 2003), byť reálná situace odpovídala často

7 Originální znění: *The State shall safeguard the independence, sovereignty, unity and the territorial integrity of Sri Lanka.*

8 Originální znění: *(1) No person shall, directly or indirectly, in or outside Sri Lanka, support, espouse, promote, finance, encourage or advocate the establishment of a separate State within the territory of Sri Lanka. (2) No political party or other association or organization shall have as one of its aims or objects the establishment of a separate State within the territory of Sri Lanka.*

opaku. Podle této definice je boj LTTE na půl terorismem (politický cíl) a na půl gerilou (útok na vojenské objekty).

Podle Šedivého a českého ministerstva vnitra, kde se mluví o plánovaném, promyšleném a politicky motivovaném násilí proti nezúčastněným osobám, můžeme říci, že LTTE své činy sice dopředu zřejmě plánovala, politicky motivované rozhodně byly, ale útok cílil vždy buď na vojenské objekty nebo na držitele moci, takže obě skupiny rozhodně zúčastněné byly. Tato definice by se navíc dala otočit i proti vládě. Pokud by vláda nařídila policejní zátah na domnělý úkryt politických představitelů LTTE, a ukázalo by se, že se na místě ve skutečnosti vyskytovaly pouze nezúčastněné osoby, tak i tento úkon se dá považovat za teroristický čin, protože to bylo politicky motivované, promyšlené a plánované.

Dále PTA nezmiňuje civilisty⁹, zná pouze pojem komunita, jako by dopředu chtěla vláda společnost rozdělit na dvě znesvářené skupiny. Zato má ale vyjmenované všechny složky státu, na které se útočit nemá, jinak je to teroristický čin. Navíc PTA nezmiňuje, že čin musí vykonat skupina, ale osoba. Takže i osaměle útočící Tamil, který by neměl s LTTE nic společného.

Když se podíváme na dodatek ústavy (ve kterém je stanovena norma, jejíž porušení může být bráno jako deviantní akt) a PTA takto podrobněji, zjistíme, že vláda v tomto zákoně vykazovala jistou snahu nadefinovat terorismus tak, aby přímo seděl popisu a aktivitám LTTE. I v tomto případě se ukazuje fakt, že pro někoho je jeden aktér *terorista*, pro jiného je ten samý aktér *bojovníkem za svobodu* (Laquer, 1987: 7, 302).

9 Civilistou není myšleno to samé, co nevinným občanem. Označení „nevinný“ je za prvé samo o sobě citově zabarvené, takže si ho čtenář automaticky spojí s nějakými konotacemi, a za druhé, nevinný občan může být i příslušník záchranných složek (typicky to jsou doktoři či hasiči), který v době útoku pomáhal zachraňovat obyvatele a zemřel při této pomoci. Nevinný občan to byl, ale nebyl to civilista. Z tohoto důvodu si myslím, že je potřeba mezi těmito pojmy rozlišovat.

V následujících kapitolách chci ukázat, že označení *terorista* může mít vždy jiné konotace podle situací, ve kterých je používáno. Když například vláda z pozice morální autority schválí zákon o terorismu, kde vyjmenuje znaky terorismu, tak tento fakt a přijetí zákona má jiné konotace, než když označíme sebevražedného atentátníka za *teroristu*. Jedno označení v různých situacích má odlišné významy. Terorista v právním předpisu se liší od teroristy při vykonaném násilném činu. Význam tohoto slova různě kolísal. Navíc určitý akt (ať už násilný či „čistě“ teroristický) označovala každá strana jinak. Domnělí teroristé budou mít na čin jiný pohled než vláda, resp. ti, kteří jsou tím konkrétním činem poškozeni.

5 SLOŽENÍ OBYVATEL SRÍ LANKY A SKUPINY V KONFLIKTU

Srí Lanka je ostrovní stát v jižní Asii, přesněji se nachází na jihovýchod od Indie na ostrově Cejlon. Je to stát, který byl dlouho dobu pod správou různých koloniálních mocností. Během 450 let se zde vystřídali Portugalci, Nizozemci a nakonec Britové (Sarvananthan, 2007: 1185).

Obyvatelstvo sestává z několika náboženských skupin. Majoritní buddhisté, minoritní hinduisté a zbylých necelých 15 % jsou křesťané a muslimové (Sarvananthan, 2007: 1185). Z etnického hlediska můžeme rozdělit obyvatelstvo ostrova do dvou velkých skupin. Většinoví Sinhálci, kteří jsou převážně buddhisté, a menšinoví Tamilové, kteří se hlásí převážně k hinduismu a malá část ke křesťanství. Tamilové tvoří jen 20 % populace oproti Sinhálcům, kteří tvoří zbylých 80 % populace (Singer, 1996: 1147; Eihcler, 2007: 76). Vzhledem k tomu, že konflikt na Srí Lance probíhal na etnické bázi, je důležité vědět, jak je ostrov etnicky koncipován. Spor vypukl mezi etnickou menšinou a většinou.

5.1 Skupiny v konfliktu

Pohled na skupiny, které se zapojily do konfliktu a svým působením ovlivňovaly podobu nálepky *terorista*, se může na první pohled zdát velice jednoduchý. Tím je myšleno rozdělení na většinové Sinhálce a menšinové

Tamily. Tedy Sinhálce, jakožto úspěšné morální podnikatele, kteří dokázali prosadit svou normu (nedělitelnost ostrova) a uplatnit nálepku včetně přijetí normy a nálepky mezi obyvatele, a Tamily, kteří nedokázali prosadit svůj požadavek (zrušení normy či její výrazné poupravení) u vlády, která byla ovládána těmito úspěšnými morálními podnikateli. Ovšem to je to nejtriviálnější rozlišení, které můžeme podat. Při podrobnějším pohledu se nám vyjeví za sinhálskou stranu vláda a parlament a za tamilskou stranu organizace Tamilští tygři, znázorněná v literatuře anglickou zkratkou LTTE.

Ale ani tento pohled není dostatečně podrobný. Situace lze ilustrovat na příkladu. Pokud se podíváme na zastupitele lidu, politické strany, tak se objevuje otázka, zda všechny politické strany byly protitamilské a podporovaly sinhálskou národní politiku. Stejným způsobem to může fungovat i obráceně, protože všechny tamilské subjekty nemusely podporovat LTTE. Z pohledu interpretace teorie labellingu můžeme prohlásit, že stranická reprezentace a vláda, která byla z drtivé části zastoupena většinovým etnikem (srov. Kusaka Research Institute, 2009a; 2009b; 2009c; 2009d; 2009e; 2009f; 2009g; 2009h; 2009ch; 2009i; 2009j), si nárokovala roli a úlohu morální autority, která rozhodovala o deviaci ve společnosti. Jelikož vládní představitelé logicky patřili k vyšším společenským elitám a zaujímalí tedy vyšší společenský status než Tamilové, bylo pro ně snazší prosadit svou vizi reality a svou podobu nálepky (Becker, 1966: 149). A právě tamilské subjekty a Tamilové jako etnická menšina se staly cílem označování za devianty.

Při popisu konkrétních skupin začnu nejdříve tamilskou stranou. Máme tu ozbrojené organizace, tamilské politické strany a diasporu v zahraničí. Po dobu konfliktu je zdokumentováno celkem 37 ozbrojených organizací, které se snažily o vytvoření tamilského samostatného státu. Některé postupem času buď zanikly, splynuly s jinou skupinou, nebo zanechaly ozbrojeného odporu. Mezi ty nejvýraznější, které patřily do poslední zmíněné skupiny, můžeme zařadit například Lidovou osvobozenou organizaci tamilského Ílamu (PLOTE) nebo Organizaci osvobození tamilského Ílamu (TELO) (South Asia Terrorism Portal, 2016). Tyto organizace vznikaly jako militantní a byly často označeny za

deviantní uskupení. Jelikož zrovna tyto organizace se neváhaly uchýlit k násilí, staly se ideálním cílem pro označení *terorista*. Co se týče politických stran, existuje Tamilská národní aliance (TNA). Je to koalice čtyř stran, které vydaly společné prohlášení, ve kterém zaznělo označení LTTE za jediné reprezentanty tamilského lidu (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 93; Tamilnet, 2001d; Tamil National Alliance, 2013; South Asia Terrorism Portal. 2002). Dále v 70. letech vznikla strana TULF (Tamil United Liberation Front), která volala po nezávislém tamilském státu a vyhrála volby v roce 1977 v těch částech Srí Lanky, ve kterých mělo tamilské obyvatelstvo většinu (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 90).

Kterákoliv skupina (od politických stran až po různá komunitní uskupení), jež se hlásila k LTTE, byla označena za deviantní, protože samotná LTTE dostala deviantní nálepkou. Tamilská strana měla rovněž v politickém zastoupení své morální podnikatele, kteří ale nebyli schopní prosadit svou vizi, protože začali ve svých stanovách odkazovat na deviantní skupinu. To byl důvod, proč tamilští *rule creators* nebyli úspěšní. Jejich definice deviance (útisk tamilského lidu) neprošla schválením (Conrad - Schneider, 1992: 25). Deviance LTTE byla uznána velkou částí obyvatel a tak po čase i tamilské politické strany, které se k ní hlásily, byly brány jako deviantní výskyt ve srílanském stranickém politickém systému.

Co se týče diaspory, tak LTTE byla dokonce schopná založit si reprezentativní kanceláře v několika státech a spoléhala na úsilí tamilské diaspory. Diaspora měla několik médií, např. webové stránky *www.eelam.com* nebo noviny *Tamil Guardian* či televizní stanici *TTN - Tamil Television Network* (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 95). LTTE si po období příměří dokázala postavit a vybudovat na území, které ovládala, svůj vlastní státní aparát, který zahrnoval mimo jiné policejní strukturu, soudy a dokonce i výběr daní (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 89). Dalo by se tak říci, že v jednu chvíli soupeřil stát s *de facto* státem. Reflektuje to snahu LTTE vypadat, že funguje jako stát, což z pohledu teorie labellingu značí snahu o vytvoření si svých vlastních

vymahačů pravidel v době, kdy se snaží své tažení institucionalizovat v nové podobě (Becker, 1966: 156-157).

Pohled na sinhálské skupiny je o něco menší. Jak už bylo řečeno, Sinhálci měli na své straně především vládu. Jelikož vláda byla sinhálská a měla takový přístup ke zdrojům, jako nikdo ve společnosti, měli Sinhálci tu výhodu, že v podstatě mohli určovat směr státní politiky (v jejich rétorice by šlo toto sousloví vyměnit za *národní politiku*) a vydávat zákony, které mohly být diskriminační směrem k Tamilům (jako například zákon o sinhálštině jako jediném oficiálním jazyku nebo zákony o státním občanství, viz níže). Dále měli Sinhálci na své straně prezidenta, většinu politických stran a armádu.

6 KONFLIKT A OZNAČOVÁNÍ

Nejprve nastíním stručnou časovou osu vývoje konfliktu a poté začnu s podrobnější analýzou událostí a rozбором dokumentů. Po vyhlášení nezávislosti ve druhé polovině 40. let se stát teprve začal konsolidovat a k moci se dostali většinoví Sinhálci. Zákony, které vydávaly, vedly k prvním odporům Tamilů, protože Tamilové měli pocit, že je tyto zákony omezují. Ve druhé polovině 50. let tak začínají jednání o sdílení moci, ale ta nikam nevedou. Radikalizace tamilského obyvatelstva postupně narůstala (Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 379 - 382; Guelke, 2006: 228). Vznikaly skupiny na podporu větší autonomie, pro-tamilské politické strany orientované na problematiku větší suverenity, a celá radikalizace vyvrcholila ve druhé polovině 70. let vytvořením organizace LTTE. Na konci 70. let pak vláda uzákonila PTA jako zákon proti teroristům (Voorde, 2014: 292; Manogaran, 1987: 60; Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 89).

V roce 1983 po červencových nepokojích začíná občanská válka. Na jedné straně stojí LTTE a na druhé vláda. Do konfliktu ve druhé polovině 80. let vstoupila Indie, která se pokoušela situaci řešit. Její postup byl neúspěšný a na začátku 90. let se z konfliktu stahuje (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 90; Singer, 1996: 1149; Eichler, 2007: 76; Voorde, 2014: 300).

V 90. letech LTTE páchá atentáty na představitele státu a jeho symboly. V roce 1993 např. zabije prezidenta (Athas, 1993). V lednu 1996 spáchá LTTE útok na centrální banku Srí Lanky a v říjnu 1997 vykoná útok na místní světové obchodní centrum (Chalk, 2013: 159, 161). V roce 1998 se jí vydaří útok na buddhistický chrám (CNN, 1998), což se dá považovat za útok na státem podporované náboženství. Vláda v tuto dobu vytváří speciální jednotky na boj s teroristy (Tamilnet, 1998a), ale LTTE se dále pokouší o zabíjení vysokých státních činitelů. V roce 1999 se LTTE pokusí o další atentát, tentokrát na prezidentku (Dias, 1999).

V roce 2002 začnou mírové rozhovory (Ratnayake, 2004) a konflikt se z pohledu míry násilností umírní, ale stále probíhá. Na konci roku 2005 je zabit poslanec TNA (United Press International, 2005b) a v červnu 2006 spáchá LTTE útok na autobus, kde zabije více než 60 lidí (Lidové noviny, 2006a). Mírové rozhovory, které končí v roce 2008, nic nevyřešily a konflikt propuká znovu naplno (Lidové noviny, 2008). Vláda od roku 2008 zatlačovala LTTE stále na menší a menší území. V květnu roku 2009 se LTTE vzdává a válka tak končí (Týden, 2009a).

6.1 Vyhlášení nezávislosti a první polovina 50. let

Na následný začátek konfliktu měla jistý vliv i britská koloniální správa, protože její politika upřednostňovala právě tamilskou menšinu. Tímto způsobem dokázala narušit vztah, který byl mezi etnicky rozdělenou populací. Po vyhlášení nezávislosti dne 4. února 1948 (Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 378) se ovšem k moci dostali většinoví Sinhálci (v čele se Sjednocenou národní stranou UNP), protože si Velká Británie chtěla udržet na ostrově vliv, předala moc do rukou prozápadně orientované elity (Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 379). A to i přesto, že Tamsilský kongres po britské správě požadoval, aby následná post-koloniální politická reprezentace tvořila v zastoupení „50/50“. Tento tamsilský požadavek berou Sinhálci jako příčinu konfliktu (Singer, 1996: 1147).

Hlavní rys post-koloniální politiky bylo soupeření mezi dvěma velkými politickými stranami, v obou převládali v naprosté většině Sinhálci

– Sjednocená národní strana a Srílanská strana svobody (Guelke, 2006: 228). Jelikož byla vláda předána do rukou Sinhálců, konkrétně straně UNP, mohla si tato vláda mezi obyvatelstvem budovat pozici legitimní autority a silnější a vlivnější pozici morálního podnikatele, kterému jde o blaho většinového obyvatelstva. Silná pozice vlády, ve smyslu plné vnitřní suverenity ze strany všech pro-sinhálských subjektů, znamenala pro vládu výhodnou pozici při pozdějším označování Tamilů jako deviantních.

První případy omezování a znevýhodňování Tamilů můžeme najít už v roce 1948, kdy se jednalo hlavně o tamilské přistěhovalce. Na čajových plantážích pracovalo před vyhlášením nezávislosti více než 600 000 indických Tamilů, potomků imigrantů z jihu Indie. Zákon o občanství z listopadu 1948 společně s novelou zákona o parlamentních volbách z roku 1949 nadefinoval velice přísné podmínky registrace občanů a většina těchto obyvatel zůstala bez občanských práv. Velkému počtu žádostí o občanství nakonec nebylo vyhověno. Byla to celkem desetina všech obyvatel ostrova a plná polovina Tamilů žijících na ostrově (Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 382). V této události spatřují Tamilové počátek konfliktu. Když vláda zbavila celou polovinu tamilské populace na ostrově volebního práva, bylo těžké prosazovat politické změny právní cestou (Singer, 1996: 1147).

Dále můžeme jmenovat jeden z prvních projektů na podporu rozvoje vytvořený vládou Srí Lanky. Byl to projekt na přehrazení řek a vytvoření zavlažovacích kanálů ve východní provincii v okrese Ampárai, s jehož výstavbou začala vláda v srpnu 1949. Cílem bylo zpomalení stěhování chudiny do měst a zlepšení životní úrovně bezzemků. Tento cíl byl sice splněn, ale zde žijící Tamilové brali vládní aktivity v této části ostrova, kterou pokládali za svou historickou domovinu, jako kolonizaci těchto území a jako nástroj vlády, jak změnit etnické složení obyvatelstva ve východní provincii tak, aby i zde tvořili Sinhálci většinu. Naopak podle Sinhálců si Tamilové nemohli nárokovat veškerou zemědělskou půdu na východě ostrova pro sebe. Požadovali spravedlivé využívání zemědělské půdy všemi národnostními skupinami (Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 380).

Na začátku 50. let začal sílit sinhálský buddhistický nacionalismus. Blížilo se výročí Buddhova úmrtí a existovala možnost, že stát využije oslavu této události k tomu, aby navrátil buddhismu předkoloniální vliv. Cejlonský buddhistický kongres v roce 1954 ustanovil komisi, která měla navrhnout řešení špatné situace buddhismu. Jedním z jejich výstupů byl požadavek na ustanovení sinhálštiny jako jediného oficiálního jazyka. Mezi členy komise převládala obava, že Tamilové mohou čerpat (kulturní a nacionalistické) podněty z jihu Indie, Sinhálci jsou ale odkázáni pouze na sebe a budou muset neustále bojovat o svou identitu (Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 386 - 389).

Tato obava se promítla i do nadcházejících voleb. Volby v roce 1956 tak byly kvůli oslavě Buddhova úmrtí posunuty o měsíc dříve. Tyto volby vyhrála Srílanská strana svobody a uzákonila sinhálštinu jako oficiální jazyk (tzv. „Sinhala Only“ Act) a zároveň byl buddhismus stanoven jako jediné náboženství, které dostávalo podporu od státu (Guelke, 2006: 228; Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 392; Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 90). Zároveň začaly první antitamilské protesty (Sarvananthan, 2007: 1185).

Ještě před samotným označováním Tamilů jako teroristů se vládní diskurs, který se zjevně soustředil na zvýhodňování Sinhálců, proměnil a hlas byl lidem poskytnut pouze na etnické bázi, čímž posílil ve společnosti pocit jednotné homogenní kolektivní komunity, která ale byla založena na etnicitě (Appleby, 2010: 422). Pokud nějaký aktér z jedné etnické komunity dostal určitou nálepkou, byla tak připsána celé etnické komunitě, a vlastnosti spojené s nálepkou se tak začaly týkat celého etnika. Z pohledu teorie labellingu si vláda připravila půdu pro úspěšné a hladké nálepkování těch, kteří by chtěli zpochybňovat vládní směřování, jelikož vlivnějšího aktéra v tuto chvíli nebylo.

V době po vyhlášení nezávislosti až do první poloviny 50. let můžeme pozorovat konsolidaci a postupné nabírání síly morálního podnikatele, tj. vlády. Projevy nabírání síly byly do 50. let první drobná opatření proti deviantní skupině. V 50. letech pak měla tato opatření už podobu zákonů. Toto ještě nebyla fáze označování Tamilů za teroristy,

nicméně těmito všemi výše uvedenými kroky si vláda dokázala připravit pevnou půdu pod nohama k úspěšnému aplikování označení deviantnímu subjektu, o kterém ona sama ze své silné a teď už i legitimní pozice rozhodne, že je deviantní. V tomto období se vytvářelo prostředí pro budoucí nálepkování.

6.2 Druhá polovina padesátých let

Tamilská reakce na tyto události na sebe nenechala dlouho čekat. Protivládní protesty se začaly stále více množit, obzvláště po přijetí „Sinhala Only“ Act (Sarvananthan, 2007: 1185). Tamilská federální strana prohlásila, že pokud parlament neučiní příslušné kroky ke zrovnoprávnění tamilštiny se sinhálštinou a k okamžitému zastavení kolonizace tamilských oblastí sinhálskými obyvateli, přistoupí ke kampani občanské neposlušnosti. Nátlakem sice jisté dohody dosaženo bylo, ale sinhálští radikálové a buddhističtí nacionalisté donutili premiéra dohodu odvolat. V květnu 1958 navíc vypukly další antitamilské pogromy (Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 396-399).

Tamilská politická reprezentace se ale nevzdávala. Od roku 1958 probíhala různá jednání s vládou o možnostech sdílení moci. Tamilské elity běžně požadovaly federální řešení, ale vládnoucí strana se k jejich požadavkům pokaždé stavěla negativně. Opoziční strana vždy nařkla vládu z toho, že jedná s Tamily o moc velkých ústupcích, či moc dlouho nebo podobné obvinění, a tak z jakékoliv dohody vždy sešlo (srov. Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 408). Tamilové po určité době došli k závěru, že jakákoliv dohoda musí být odmítnuta už jen z principu. Umírněné tamilské elity byly navíc tímto způsobem degradovány za to, že nedokázaly vyjednat dohodu, a do popředí se stále více dostávali mladí Tamilové s radikálnějšími požadavky (Singer, 1996: 1149).

Ve druhé polovině padesátých let vidíme reakci jedné skupiny na pokračující lingvistické omezování, které mají podobu protestů. Morální podnikatel tak musel svou strategii přijímání zákonů posilujících jeho pozici pozměnit. Když pak morální podnikatel s touto skupinou jedná, jeho

společenský status mu poskytuje dostatečně silné postavení pro odmítnutí dohody, kterou devianti požadují. Změnou strategie je právě toto jednání a zároveň počátkem tvorby nekodifikované normy, jejíž překročení bude deviantní. Opakované protesty by pak už mohly být označovány jako deviantní jednání.

6.3 Sedmdesátá léta (LTTE a PTA)

V počátcích 70. let pokračovalo omezování tamilské menšiny. Vládní nařízení z roku 1971 stanovilo nový systém hodnocení známek k přijímání studentů na univerzity. Ten zvýhodňoval Sinhálce v oborech, o které byl největší zájem. Sinhálcům k přijetí na univerzitu stačil i horší prospěch u maturitních zkoušek než tamilským spolužákům (Perera, 2001: 12). Toto rozhodnutí přispělo k radikalizaci mládeže a můžeme ho interpretovat jako snahu silného morálního podnikatele o polarizaci společnosti a zvýhodnění té skupiny, která byla morálnímu podnikateli nakloněna.

V květnu roku 1972 se představitelé tamilské politické reprezentace kvůli událostem popsaným výše rozhodli spojit roztříštěné síly a 14. května 1972 tak vznikla Tamilská jednotná fronta (TUF) (Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 416). Kvůli trvajícím ignorancím tamilských požadavků u vládních představitelů začalo v radikální části této strany sílit přesvědčení, že pokud se Sinhálci setrvají v jednom státním útvaru, budou Tamilové vždy považováni za občany druhé kategorie. Jedinou možností je osamostatnit se. Tato radikální část se stala nakonec nejsilnější frakcí v TUF. Z tohoto důvodu v květnu 1973 TUF určila za svůj hlavní cíl vytvoření nezávislého státu (Manogaran, 1987: 60). U zradikalizované mládeže navíc sílilo přesvědčení, že je potřeba samostatného státu dosáhnout násilím, že politika už nikam nevede (Filipský - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 417). Zde můžeme pozorovat snahu minoritní skupiny o vytvoření svého silného morálního podnikatele (jako protiváhu vlády), který by hájil zájmy politicky znevýhodněné skupiny.

Poslední velkou událostí před vznikem LTTE byl incident v lednu 1974 na Konferenci tamilských studií. Zde přednášeli odborníci na tamilštinu a ke konci konference byla uspořádána veřejná přednáška, kterou napadla policie. V nastalém zmatku přišel výstřel policisty, který přerušil vedení vysokého napětí a spadlý vodič usmrtil 9 lidí (Balachandran, 2010; Filipický - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 418). Tento incident mohl morální podnikatel (vláda) chápat jako snahu marginální skupiny o oslabení oficiálního jazyka. Odpovědí na tuto situaci bylo pouze další posílení protivládních nálad a radikalizace obyvatelstva, která tentokrát již vedla k vytvoření násilného aktéra.

5. květen 1976 se pak datuje jako oficiální vznik organizace Tygři osvobození tamilského Ílamu, běžně označovaná zkratkou LTTE (Voorde, 2014: 292; South Asia Terrorism Portal, 2001e). Tato organizace si dala za cíl bojovat za práva tamilské menšiny na Srí Lance, což se podle pozdějšího vládního nařízení PTA rovnalo terorismu. Organizace získala nejen podporu místních Tamilů, ale i jihu Indie, kde se nachází početná tamilská populace (Eichler, 2007: 75). V tuto chvíli ale boj za nezávislý stát probíhal ještě nenásilnou formou, o čemž svědčí 14. květen 1976, kdy se strana TUF přejmenovává na Tamilskou sjednocenou osvobozenou frontu (TULF) (Manogaran, 1987: 60) s programem nezávislého státu. Po volbách v roce 1977 se TULF stává hlavní opoziční stranou. Vládnoucí UNP v tento rok sice uzákonila tamilštinu jako národní jazyk (Filipický - Knotková-Čapková - Marek - Vavroušková, 2003: 419 – 422), ale v praxi toto opatření nemělo žádný valný význam.

V červenci roku 1979 vydala vláda již zmíněný *Prevention of Terrorism Act*, který měl za úkol popsat a především zformalizovat to, co je terorismus. Podle tohoto zákona byl tamilský politický projekt roven terorismu (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 89). Zde je první okamžik, kdy vláda označila deviantní skupinu jako teroristickou. Tímto okamžikem byl splněn první krok v procesu udělování nálepky. V této fázi se jednalo o každého aktéra, který by chtěl ostrov nějakým způsobem administrativně dělit. A tak každý, kdo by chtěl poukázat na požadavek Tamilů na federalizaci či dokonce na samostatnost jako na oprávněný, by

tak nově mohl být považován za teroristu. Tím, že vláda v *Prevention of Terrorism Act* nadefinovala deviantní skupinu tak, že popis seděl z části tamilské politické reprezentaci a z části aktivitám LTTE, dá se říct, že byl proces udělování nálepky přeskočen a od nadefinování normy se ihned určili deviantní aktéři¹⁰ (Grattet, 2011: 189).

V 70. letech lze pozorovat rostoucí radikalizaci té části obyvatelstva, která má pocit, že je stále více omezována, což je výsledkem dalších snah morálního podnikatele (vlády) omezovat deviantní skupinu. V této době také vznikají noví aktéři deviantního uskupení, kteří chtějí devianty hájit. Ke konci této dekády dochází k prvním případům označování. Morální podnikatel vytvořil popis deviace, ze kterého ustanovil zákon. Bylo tak zákonně definováno, kdo je to deviant a proč. V tuto chvíli nálepka udělena vládou nerozeznává mezi LTTE a Tamily.

6.4 Osmdesátá léta

K projevům síly srílanského státního aparátu patřilo v počátku konfliktu, tedy krátce po přijetí PTA, pravidelné vysílání vojenské síly, která byla tvořena z etnických Sinhálců, na sever ostrova (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 91), což se dá už interpretovat jako zásah vládních jednotek proti terorismu nebo jako zásah morální autority proti deviantní skupině ve společnosti.

Ovšem přelomovým rokem z pohledu konfliktu byl až rok 1983. Ten můžeme označit začátkem občanské války. Nejdříve bych rád upozornil na prohlášení prezidenta Jayewardena z června roku 1983. Je v něm jasně vidět jeho postoj nejenom vůči LTTE, ale především vůči Tamilům jako takovým. Když se objevily první násilné akce, prezident prohlásil směrem k Sinhálcům, že *mají nějakým způsobem* přispět k boji proti

10 LTTE nebyla do roku 1998 zakázána. Její existence nebyla de facto možná kvůli přijetí PTA. Přesto v lednu 1998 přišel její zákaz, ale v září 2002 byl zrušen kvůli vyjednávání v mírových rozhovorech (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 94 – 95).

terorismu (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 90). V projevu zaznělo následující: „*Na severu ostrova se zvyšuje teroristická činnost... apeluji tímto na národ, aby nenechal terorismus zakořenit i v dalších částech země*“ (United Press International, 1983). Je možné, že už v tuto chvíli nebral Tamily jako součást národa. I z jiných prezidentových prohlášení ze stejného období lze poznat, že Tamilům neplánoval jakkoliv ustoupit: „*Čím více tlaku bude na severu vyvíjeno, tím šťastnější Sinhálci budou. Pokud nechám Tamily vyhladovět, Sinhálci budou šťastnější*“ (Daily Telegraph, 1983). Tohoto směru se držela i prezidentova nacionalistická strana UNP, která v 70. a 80. letech spojovala terorismus s tamilskou etnicitou (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 91). Použití slova *Tamil* v prezidentově prohlášení dále dotváří jednotnou kolektivní komunitu, která nereflektuje ostatní formy jednotlivcovy (Tamilovy) identity a v očích veřejnosti posiluje homogenizaci etnika. Tím pádem nadefinuje každého Tamila jako teroristu.

Po prezidentově projevu následovaly červencové nepokoje. V těchto nepokojích bylo zabito 13 srílanských vojáků. Za tento incident byli odpovědní právě ti mladí Tamilové, kteří požadovali nezávislý stát (Singer, 1996: 1149; Guelke, 2006: 228). Pohřeb těchto vojáků následně přerostl v nepokoje, které trvaly pět dní a které byly namířeny proti Tamilům. Během těchto nepokojů bylo zabito 3 000 Tamilů (Cronin, 2009: 58). Pro tento incident se vžilo označení „černý červenec“ (Eichler, 2007: 76). Pohřeb, který přerostl v nepokoje, můžeme označit za odpověď okolí na spáchaný čin překračující normu. Silným morálním podnikatelem, v tomto případě prezidentem, byli Tamilové označeni za teroristy a nepokoje po pohřbu pouze reflektovaly přijetí této nálepky mezi obyvateli. Po tomto krveprolití Tamilové plně nabyli přesvědčení, že je může ochránit pouze nezávislý stát. V roce 1983 se tak cíle LTTE rozšířily. K boji za práva Tamilů se přidal boj za vytvoření vlastního státu na Srí

Lance a LTTE začala postupně stupňovat boje proti vládě (Eichler, 2007: 76).

V reakci na tento incident vláda novelizovala ústavu. Byl to viditelný akt represe a delegitimizace protivníka vyjádřený v srpnu téhož roku jako šestý dodatek ústavy. Ten zakazoval hájit nezávislost, resp. každý člen parlamentu musel uznávat nedělitelnost ostrova a deklarovat svoji věrnost Srí Lance. Jelikož tamilská strana TULF měla ve svých stanovách právě požadavek na vytvoření tamilského státu, bylo 16 poslanců této strany donuceno rezignovat na své funkce (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 92; Cronin, 2009: 58). Politický představitel deviantní skupiny neměl dostatek síly (TULF nedisponovala dostatečným počtem poslanců v parlamentu) na obranu před přijetím dodatku ústavy. Přijetím dodatku byl tento aktér nucen buď zanechat svého tažení, a nebo změnit své politické priority. Aktér své priority nezměnil a jeho činnost byla tedy vlivnějším morálním podnikatelem nuceně ukončena. Současně byla rovněž dokončena tvorba kodifikované normy (státní celistvost).

V průběhu 80. let se LTTE rovněž hájila a ke svým činům vydávala prohlášení. V polovině této dekády se snažila logicky vysvětlit svůj ozbrojený boj pomocí sebeurčení tamilského lidu: „*Náš boj je pro sebeurčení ... nebojujeme pro separaci země, bojujeme za právo žít ve svobodě. ... v tomto smyslu, jsme bojovníci za svobodu, ne teroristé*“ (Eelamweb, 1984; Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 94). Společně s dalšími tamilskými organizacemi zastávala LTTE následující argument: „*Za podmínek národního útlaku a zesílení státního terorismu a genocidy proti našim lidem byl požadavek na separovaný stát jediným logickým vyjádřením. Náš ozbrojený boj je manifestem tohoto logického vyjádření*“ (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 94). Vůči tomu se postavil ministr Lalith Athulathmudali za národní bezpečnost a prohlásil: „*Žádná země*

ve světě neuspěla, když nebyla tvrdá ve svém postupu proti terorismu“ (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 94).

Z počátku konfliktu bylo preferovanou taktikou LTTE používání bombových a sebevražedných útoků. Později se přidaly i minové nálože k útoku na politické a civilní cíle. Po celou dobu konfliktu se LTTE snažila odstranit i členy parlamentu, protože tato instituce nepodporovala nárok na jejich samostatný stát (srov. Bhattacharji, 2009; Eichler, 2007: 76). LTTE vycvičila speciální skupinu tzv. „Černých Tygrů“, kteří měli vykonávat sebevražedné bombové útoky. Tito atentátníci u sebe nosili kyanidové kapsle, aby udrželi tajemství organizace v bezpečí, pokud by byli chyceni. To bylo ovšem velice vzácné, protože jejich misí byla detonace bomb. Tyto bomby měly připoutané k tělu s cílem sebevražedného obětování se a způsobení masového poškození. Sebevražedné atentáty byly hlavní zbraní LTTE od roku 1987 (Samaranayake: 2007: 178 - 179). Podle FBI se LTTE v používání sebevražedných atentátníků zdokonalovala. Jako první organizace přišla se sebevražednou vestou a byla průkopníkem v používání žen jako sebevražedných atentátnic (Ramesh, 2008). LTTE dále měla skupinu zvanou „Leopardí brigáda“. Ta se skládala výhradně z dětí (South Asia Terrorism Portal, 2001c). Způsob provedení a charakteristika činů LTTE (jako bombové a sebevražedné útoky, minové nálože, speciální skupiny vytvořené za účelem co největšího poškození i za cenu sebeobětování, používání žen a dětských vojáků atd.) posloužila vládě k delegitimizaci této skupiny.

Pouze stačilo, pokud vláda či jiná mezinárodně uznávaná instituce, osobnost nebo jakékoliv médium poukázalo právě buď na způsob provedení útoku, nebo na celou LTTE a odsoudila čin nebo organizaci jako „brutální“ či „nemilosrdnou“ (Independent, 2009; Pathirana L., 2009; Asian Tribune, 2008; Weerakoon, 2008).

Ve druhé polovině 80. let se o zhoršující se situaci na ostrově začala zajímat Indie. Ta pozorovala vnitřní nepokoje u svého ostrovního souseda s velkým znepokojením. Tamilové, a hlavně organizace LTTE, se těšili na jihu Indie oblibě. V roce 1985 dokázala Indie soustavným tlakem na vládu Srí Lanky vynutit si uzákonění tamilštiny jako druhého oficiálního jazyka na Srí Lance (Cronin, 2009: 59). V roce 1987 dosáhlo znepokojení svého vrcholu, když Indie poslala na Srí Lanku své mírové jednotky IPKF (Indian Peacekeeping Force neboli Indické mírové síly). Tyto jednotky působily v severní části poloostrova Jaffna. Indie zároveň zprostředkovala první mírové rozhovory (Voorde, 2014: 300). Účinnost těchto jednotek ovšem nebyla velká. LTTE však o cizí pomoc nestála. Indie po více než dvou letech působení na ostrově, v dubnu v roce 1990, stáhla své jednotky ze Srí Lanky a po atentátu v roce 1991, který úspěšně spáchala LTTE na indického premiéra, se na ostrov už nevrátila. LTTE tedy dosáhla svého cíle (Eichler, 2007: 76; Voorde, 2014: 300).

V 80. letech můžeme vidět pokračující násilné nepokoje a události, které se ovšem neobešly bez reakce okolí. Reakce byla odmítavá, čímž byla pouze stvrzena udělená nálepka deviantní skupině a celý proces udělení nálepky byl tak dokončen. Reprezentant deviantní skupiny si byl vědom přítomnosti specifické společenské normy, která zakazovala dělit ostrov, a ve svých prohlášeních se snaží sdělit, že tuto normu respektuje, že s ní souhlasí (čili není důvod pro udělení nálepky za porušení normy). Deviantní skupina dále přidělenou nálepku odmítala, naopak přijímala jinou (bojovníci za svobodu) a snažila se deviantní nálepku přiřadit vlivnějšímu morálnímu podnikateli, tedy vládě.

6.5 Devadesátá léta a počátek 21. století

Na přelomu 80. a 90. let se LTTE nedařilo najímat nové rekruty. Vzhledem k tomu, že lidé byli potřeba, uchýlila se ke dvěma praktikám,

kteřé ji zdiskreditovaly v očích veřejnosti. První používanou praxí bylo, že LTTE začala s násilným nábořem. Dokud byla LTTE na vzestupu a existovala zde obrovská naděje, že stát vznikne, nemusela se LTTE s takovýmto problémem potýkat. Dřuhou praxí bylo používání dětských vojáků (Eichler, 2007: 76). Nutnost pokračovat ve svém boji donutila LTTE potvřdit svoji udělenou nálepku v očích veřejnosti praktikami, ke kterým se uchýlila.

Celá devadesátá léta byla ve znamení dalších útoků LTTE ve snaze vynutit si splnění svých požadavků (The Mackenzie Institute, 2016; BBC, 2000; Anti-Defamation League, nedatováno; The Sunday Times, 2009). Příkladem může být incident v květnu 1993, ve kterém LTTE zabilá prezidenta Srí Lanky, Ranasighea Premadasaa, přímo v hlavním městě. Stal se obětí sebevražedného atentátníka, který se odpálil pomocí pásu s výbušninami. LTTE se hned k činu nepřihlásila a zřevu vinu odmítala (Athas, 1993). Ředitel kriminální kanceláře Lionel Gunatilake řekl: „*Způsob provedení vraždy a kusy kyanidové kapsle ... ukazují směřem na LTTE*“ (Menon, 1993). Vláda se s tímto prohlášením identifikovala a obvinila tak LTTE. Prezidentův mluvčí krátce po atentátu řekl: „*Prezident už není... bylo to jako na bojišti...*“ (Gargan, 1993). Z pohledu teorie nálepkování můžeme říct, že deviantní minoritní skupině, která nesouhlasila s vlivným morálním podnikatelem, se podařilo tohoto aktéra odstranit ve snaze, aby na jeho místo nastoupil člověk, který bude mít k deviantů ve společnosti lepší postoj a dokáže třeba i zvrátit proces udělení nálepky či dokonce začne měnit společenskou normu. Jak se ukázalo v dalších letech, pohled prezidenta jakožto vlivného morálního podnikatele se opravdu měnil (srov. Srílanská vláda, 1999a; 1999b; 2005).

Byly i takové útoky, které vládní síly na jednu stranu hodně zasáhly, ale na druhou stranu jim umožnily vyslat jasnou zřevu o terorismu LTTE

do světa. 31. ledna 1996 byla odpálena nálož v komplexu centrální banky v hlavním městě Srí Lanky, v Kolombu. Do komplexu najel nákladní vůz se 400 kilogramy výbušnin, následný výbuch poškodil i okolní budovy včetně světového obchodního centra, a usmrtil 90 lidí. LTTE se k tomu sice nikdy nepřiznala, ale kvůli vyjádření jejího mluvčího je jí tento útok připisován (Chalk, 2013: 159). Náměstek ministra obrany po útoku řekl: *„Pokud si Velupillai Prabhakaran myslí, že tyto útoky zastaví naši vojenskou ofenzívu, pak sní... říkáme celkem jistě, že tyto činy nás pouze více utvrdí v rozhodnutí zničit terorismus“*. Mluvčí armády, Sarath Munasinghe, k tomu dodal *„Museli to být Tamilští tygři. Kdo jiný by udělal takovou věc?“* (BBC, 2008). Velmi barvitě vylíčil útok sinhálský zdroj: *„předem promyšlená vražda nevinných civilistů... [takováto] vražda je jedna z nejvážnějších forem zabití... 26 lidí bylo navždy handicapováno - ztráta zraku, končetin a další zranění... LTTE jim upřela jejich základní práva... LTTE útočí na 20 milionu lidí za poslední tři dekády. Svět zapomněl, my ne. My si pamatujeme každý útok, každou sebevražednou misi... lidi vystrašené opustit své domovy, děti, které si nemohou hrát, rodiče vystrašené posílat své děti i jen do školy... Byli to obyčejní lidé, kteří s LTTE neměli nic společného. Ale stali se cíli LTTE a byli brutálně zabiti. Ti, co přežili, jsou traumatizováni... kdo je za tohle odpovědný?“*. Dále je zde napsán velkými písmeny počet obětí a rovněž slovo „zabiti“ (Waduge, 2014). Od útoků na symboly státní moci si deviantní skupina slibovala změnu vládní politiky a ústupky vůči Tamilům. Podle prohlášení můžeme vidět pravý opak. Armáda, jakožto nejvlivnější *rule enforcers*, se tímto provedeným útokem pouze utvrdila v tom, že norma musí být vůči deviantům vymáhána o to přísněji.

I sinhálská média se snažila v tuto dobu posílit vládní úsilí v boji za nezměněnou normu o nedělitelnosti ostrova. V říjnu v roce 1997 napsal největší sinhálský deník Lankadeepa, že Sinhálci jsou rozdělení ohledně názoru na LTTE, která je ale vážným teroristickým problémem. LTTE sice

hájí řešení konfliktu, ale je to řešení, které pro Sinhálce musí dopadnout negativně (Tamilnet, 1997a). Jelikož je tento deník pro-sinhálsky orientovaný, můžeme v něm vidět snahu o podporu vládního směru. Když píše, že se Sinhálci rozdělili, snaží se tím vyvolat pocit, že norma nastavená vládou je v ohrožení a důvodem tohoto ohrožení je terorismus, který je dílem LTTE. Zároveň odmítá jakékoliv dělení ostrova, když píše, že řešení, které navrhuje LTTE, je pro Sinhálce špatné. Toto tvrzení se dá interpretovat jako snaha LTTE o narušení či zničení platné normy.

Po tomto článku ovšem následovala reakce okresní pobočky strany TULF. Ta napsala, že jakékoliv řešení etnického problému musí zohledňovat právo tamilského lidu na sebeurčení. V prohlášení rovněž odsoudila prezidentské proslovy, které hodnotí LTTE jako teroristy (Tamilnet, 1997c). Strana TULF se mohla pasovat do role morálního podnikatele deviantní skupiny, protože hájila zájmy Tamilů v parlamentu. TULF dlouhodobě prohlašovala, že LTTE nejsou teroristé, a snažila se tak jednak prosadit změnu nastavené normy, a jednak zvrátit proces nálepkování ze své pozice morálního podnikatele. Jelikož ale tvořila v tomto tělese již pouze malou skupinu, nemohla soupeřit s vlivnějšími morálními podnikateli, jako je vláda či prezidentský úřad.

15. října 1997 byla opět odpálena nálož pomocí nákladního vozu před bankou v hlavním městě, v Kolumbu, ale poškodila především zdejší světové obchodní centrum. Cílem bylo napadnout jak symbol v hlavním městě, tak i ekonomiku jako takovou. Vláda přísahala, že město po těchto útocích ubrání jako pevnost. Protože se až příliš jednotek armádního aparátu soustředilo na sever a východ země, monitoring na vládou ovládaných územích nebyl dostatečný, což vyústilo v možnost velmi hladkého pohybu vysokých činitelů LTTE v různých městech. Převážně ve městech, která byla pod kontrolou vlády. Vysocí činitelé LTTE pak

v těchto městech plánovali a vedli operace (Chalk, 2013: 161, 170 - 171; Independent, 1997).

Vláda Srí Lanky označila organizaci LTTE odpovědnou za tento útok, protože měl „všechny znaky útoku LTTE“. Po útoku se objevil vládní apel na USA: *„Doufáme, že Američané zařadí [LTTE] na seznam [terroristických organizací] a naléháme na ně, aby to udělali, protože jsme zjistili, že by to mohlo být jediným důvodem pro zastavení bombových útoků“*. Ministr zahraničí Srí Lanky, Ravinach Aryasinha, prohlásil, že nemá nejmenší pochybnosti o tom, že LTTE provedla tento útok (Burns, 1997). Nicméně LTTE na webu Tamilnet odpovědnost za útok skrze prohlášení londýnského zástupce diaspory odmítala a obvinila vládu, že hledá každý důvod pro úder na LTTE: *„Nejsme tak hloupí, abychom si mysleli, že tento útok pomůže našemu boji“* (Burns, 1997). *„Kategoricky odmítáme jakékoliv zapojení do tohoto útoku... Srí Lanka se zoufale snaží mobilizovat mezinárodní akce proti LTTE, která se těší široké podpoře od tamilské komunity všude po světě“* (Tamilnet, 1997b). Je možné, že pokud útok na banku v roce 1996 neměl kýžený efekt, LTTE se raději od útoku v prohlášeních jasně distancovala, protože se obávala, že by i tento útok v roce 1997 mohl mít stejný dopad. Nicméně poté, co USA zařadily LTTE na seznam teroristických organizací, vyjádřila LTTE „hluboké zděšení a nemilost“ a oznámila, že tento čin povede pouze k eskalaci konfliktu. V prohlášení se objevilo, že *„tento nerozvážený diplomatický krok k uklidnění [vlády] Srí Lanky byl ... neopodstatněný a nezodpovědný a podpoří rasistický sinhálský stát k posilování své válečné politiky a vojenské represe proti Tamilům a tím vyescaluje současný ozbrojený konflikt“* (Tamilnet, 1997d). Místopředseda organizace PLOTE, Manikkam Dasan, ve svém prohlášení uvedl: *„Při prohlídce seznamu je jasné, že USA si vybraly ty organizace, které nestvrdily jejich imperialistické zájmy. Americká vláda nemá žádné právo zakazovat žádné hnutí, které bojuje za osvobození svého lidu“* (Tamilnet, 1997e). Můžeme zde vidět snahu LTTE

o znevážení či zdiskreditování vnější morální autority. USA v tuto chvíli vystupovaly v roli té autority, která má moc požadovat po ostatních používání nálepky. Je to silný morální podnikatel, který by dokázal přesvědčit ostatní, aby se přiklonili k jeho názoru a používání určité nálepky. Pro deviantní uskupení tak bylo nutné snažit se o znevážení jeho činů.

V lednu roku 1998 zaútočil sebevražedný atentátník pověřený LTTE na buddhistický chrám. Starosta města, ve kterém se útok odehrál, prohlásil: *„Cítíme rozhořčení... vidíme to jako pokus o provokaci a odplatu. Musíme být opatrní, jak se vypořádáme se situací“* (CNN, 1998). To by se dalo označit za mírnou a opatrnou reakci státního aparátu. Ovšem mluvčí ministerstva obrany ve svém prohlášení značně přitvrdil a okamžitě obvinil LTTE: *„Sebevražedná skupina LTTE... prorazila bránu a explodovala před chrámem“*. Hodiny po útocích se navíc začali scházet rozhořčení Sinhálci a vykřikovali antitamilská hesla (CNN, 1998). Jelikož byl buddhismus náboženství majoritní skupiny, byl tento útok brán jako útok na jeden ze symbolů útlaku. LTTE dokázala na takové symboly v několika případech úspěšně zaútočit.

Odpovědí na útok na buddhistický chrám bylo následující dění, kdy se vláda snažila vylepšit svůj nástroj k boji proti LTTE. V roce 1998 můžeme pozorovat začínající snahu vlády o vytvoření skupiny, která bude sloužit k potírání terorismu. Jedná se vlastně o nové speciální *rule enforcers* (Becker, 1966: 156-157). V květnu 1998 byla zformována *Police Terrorist Investigation Division* (TID) (Tamilnet, 1998a). V tom samém roce můžeme zároveň vidět snahu vlády o pročištění svých vymahačů práva od deviantních členů. Někteří policisté tamilské etnicity byli zatčeni a obviněni ze špionáže pro LTTE (Tamilnet, 1998b). Zprávy z ministerstva obrany z této doby navíc dokazují snahu o vykázání efektivity armády. Ve zprávě z 27. září 1998 se píše: *„V brzkých ranních hodinách 27. září*

proběhla konfrontace mezi teroristy z LTTE a jednotkami [armády]... V současné chvíli mají jednotky situaci pod kontrolou a pokračují čistící operace. Odhadem bylo zabito přes 40 teroristů“ (Tamilnet, 1998c).

Ani tyto nové policejní jednotky nedokázaly zabránit pokusům o další atentát na kandidáty na prezidentský úřad. V prosinci 1999, při prezidentské kampani, se LTTE pokusila neúspěšně zabít prezidentku Chandriku Kumaratungovou. Ta po nevydařeném sebevražedném atentátu ihned obvinila LTTE z pokusu o atentát. Ve své řeči pronesla: *„Nenechme LTTE teroristy zničit poslední šanci, kterou máme, při transformaci naší země... LTTE teď prokázala, že zná pouze politiku teroru“*. Následně vyzvala Tamily jako celek, aby se *„tamilský lid naprosto a bez váhání rozhodl, zda chce podporovat teror... a tiše nebo částečně podporovat LTTE“*. Organizace LTTE odmítla vládu Kumaratunogové jako *„kletbu pro tamilský lid“* (Dias, 1999). Nicméně před samotnými volbami tamilská organizace, PLOTE, podpořila její kandidaturu. Organizace PLOTE totiž věřila, že prezidentka najde nenásilné politické řešení etnického konfliktu (Tamilnet, 1999a; Sambandan, 1999). Po zvolení prezidentka prohlásila: *„Není jiný politický lídr, který vidí tak jasně jako já nepřítele, jak se volně prochází po naší zemi... od tohoto dne nepřestanu, dokud nezbavíme zemi nenávisti a náказы smrti a zničení“* (Tamilnet, 1999b; CBK, 1999). V tomto proslovu je zajímavý fakt, že i když byl směřovaný k LTTE, neobjevuje se v něm slovo terorismus. To se objevovalo pouze v kampaních a krátce po jejím pokusu o atentát. Je to rozdíl oproti prezidentským prohlášením v 80. letech, kdy prezident Jayewardene veřejně deklaroval, že nechá Tamily vyhladovět. Jak konflikt postupoval, bylo nutné začít brát Tamily jako další obyvatele, ne všechny jako teroristy. Prezidentka si to uvědomovala a snažila se ve svých proslovech rozdělovat LTTE a Tamily. Z pohledu nálepkování došlo k oddělení čistě deviantní skupiny (LTTE) od zbytku obyvatelstva, které bylo teď rozšířeno o Tamily. Tento trend je znát i v jejich dalších

proslovech. V březnu 2000 pronesla řeč v parlamentu: „*Nejsou to životy jen policistů, vojáků a Sinhálců, které byly zničeny [působením] LTTE, ale rovněž životy Tamilů a desítky jejich lídrů. Stovky životů... I dnes drží LTTE tamilské civilisty jako rukojmí... ničící jejich životy*“ (South Asia Terrorism Portal, 2000a).

I když prezidentka dokázala oddělit Tamily od LTTE, musela neustále hájit vládní postoj vůči terorismu. V květnu 2000 prezidentka Kumaratungová svolala schůzku s reprezentanty 27 politických stran. Schůzka byla svolána za účelem podpory vlády v jejím úsilí proti LTTE. Diskutována byla eskalace násilí. Prezidentka zde znovu zopakovala, že nezačne s mírovými rozhovory s LTTE, pokud se tato organizace nevzdá násilí (Sturgess, 2000; Peebles, 2015: 31). Rovněž prohlásila: „*Vláda nezamýšlí válku zastavit. Tygrům nebude dovoleno jakkoliv postupovat ve [městě] Jaffna.*“ Po tomto projevu místopředseda TULF pronesl, že LTTE by neměla být označována jako teroristická organizace (Tamilnet, 2000a). Zároveň zde zazněla i prosba o pomoc Indie. Lídr opoziční UNP požadoval, aby vláda přijala nabídku Indie jako mediátora při vyjednávání s LTTE (Sturgess, 2000; Raghavan, 2000).

Parlamentní strany můžeme řadit mezi morální podnikatele s určitým vlivem. Každý tento podnikatel, pokud si chtěl udržet svoje postavení, musel hájit ty samé pozice, a to i po necelých dvou dekádách konfliktu. Pozice vlády a nacionalistů požadovala stále tvrdý postoj vůči „teroristům z LTTE“ a dodržení normy v plném znění, naopak pozice TULF hájila opak (LTTE nejsou teroristé a požadovali změnu normy). V tomto ohledu můžeme prezidentku vidět ve smířčí roli obou stran konfliktu a společně s její snahou o nalezení řešení.

V dalších prohlášeních je možné rozpoznat, že prezidentka stále podporovala pro-sinhálský směr politiky ale zároveň se snažila o odzbrojení (ale ne vyhlazení) LTTE. Prohlášení jako „*Nedovolíme*

nikomu rozdělit tuto zemi“ (Tamilnet, 2000c; Srílanská vláda, 2000; South Asia Terrorism Portal, 2009) či „*Moje vláda jedná [v zájmu] zachování teritoriální integrity a zabezpečení země...*“ (Tamilnet, 2001e) jasně směřují ke snaze, aby norma zůstala stejná. Když se vláda snažila o nastavení prozatímní administrativy v těch částech ostrova, které obývali Tamilové, prezidentka podpořila vládní rozhodnutí s prohlášením, že LTTE nebude součástí této struktury: „...*LTTE se budou moci účastnit, pokud se vzdají svého teroristického tažení...*“ (Tamilnet, 2000b; United Press International, 2000; Sambandan, 2000). Prezidentka měla snahu donutit LTTE k jednání, tentokrát i za cenu, že dostanou určité výhody, ale stále v rámci státní správy. To bylo pro LTTE nepřijatelné.

Celkově v tomto období můžeme vyzorovat jisté ustálení konfliktu. Vláda se snažila vylepšit si svoji pozici tím, že svoje policejní sbory (vymahače práva) zbavila potencionálně deviantních členů (policistů tamilské etnicity) a ustanovila nové vymahače, novou jednotku, specializovanou k potírání deviantů. LTTE se zase pokoušela o oslabení vlády pomocí atentátů na vrcholné morální podnikatele a útoků na symboly státní moci. Každý takový útok zhoršil reputaci LTTE a ta se tak stávala více deviantní. V tomto období byly páčány činy plně v sekundární deviaci. Úspěšné odstranění morálního podnikatele ale proměnilo nálepku teroristy alespoň v tom smyslu, že oddělilo Tamily od LTTE. Další morální podnikatelé na pozici prezidenta změnili svoji rétoriku v tom ohledu, že za teroristy považovali rovněž jen LTTE, ne Tamily jako celek. Tito morální podnikatelé se snažili s teroristy vyjednávat za podmínky, že se vzdají násilí (tím by se obsah nálepky musel ještě více proměnit). Vláda i nadále hájila společenskou normu, podle které byly brány pokusy LTTE o separatismus jako deviantní, s čímž jí pomáhala např. média, která psala o nutnosti sjednocení Sinhálců, čímž dávali větší důraz deviantních skupin.

6.6 Mírové rozhovory

Období po roce 2000 je charakteristické dvěma faktory. Prvním je změna útočení LTTE kvůli událostem z 11. září 2001. Po 11. září je taktika bombových útoků odmítána daleko výrazněji a skupina, která v této strategii i nadále pokračuje, delegitimizuje sama sebe stále více a může se dostat pod tlak Spojených států (Eichler, 2007: 78). Dá se tak s jistotou nadsázkou prohlásit, že útoky z 11. září srílanské vládě pomohly. Vlivný morální podnikatel dostal silný vyjednávací trumf z pohledu mezinárodního prostředí. Snažil se celou situaci popsat tak, aby to vypadalo, že vyjednává s deviantní skupinou, která navíc používá praktiky, které jsou od 11. září považovány za ještě horší. LTTE se po 11. září snažila tuto praktiku opustit. Podle ministra Bogollagamy to LTTE udělala, aby si vylepšila image u ostatních zemí, protože ty je vidí po 11. září „jako to, co jsou, totiž jako teroristy“ (Bogollagama, 2007).

Druhý faktor se týká eskalace konfliktu. V roce 2002 začaly mírové rozhovory mezi vládou a LTTE. Oba dva tyto faktory měly vliv na podobu nálepky terorista. Jelikož se ukázalo, že Srí Lanka není úplně schopná sama konflikt vyřešit, začalo se diskutovat o mírových rozhovorech pořádaných a zajištěných třetí stranou.

Ještě před rozhovory se LTTE pokusila o naklonění si budoucího mediátora na svou stranu. V roce 2000 prohlásil politický poradce LTTE: *„Vláda se skládá ze sinhálských rasistů, buddhistických nacionalistů a tamilských zrádců... jak může taková vláda zaručit spravedlnost tamilskému lidu?... Premiér Srí Lanky řekl, že jsme přišli k mírovým rozhovorům, protože jsme slabí. Nejsme slabí, jsme stále silní. Nebudeme se vyhýbat boji. Je to naše silná stránka“* (Tamilnet, 2000d). Je to pokus o delegitimizaci vlády jakožto souboru špatných aktérů, kteří poškozují Tamily, a navíc je zde domnělá lež premiéra, což má mít za následek, že budoucí rozhovory zvýhodní LTTE. Dále prohlásil: *„Stát může dělat, co*

chce. Bombardovat vesnice a zabíjet civilisty. Je to válka. Ale pokud to my oplátíme, je to považováno za akt terorismu“ (Tamilnet, 2000d). Tímto chtěla LTTE poukázat na fakt, že je (podle ní) každý čin měřen dvojitým metrem. Velitel LTTE ve svém každoročním listopadovém projevu řekl: *„Naše osvobozenecká organizace je připravená účastnit se vyjednávání, aby se našlo politické řešení etnického konfliktu skrze mírové prostředky...“* (South Asia Terrorism Portal, 2000b).

Pokud má do celého konfliktu být zapojen další aktér, byť jen jako zprostředkovatel rozhovorů, tak LTTE cítí, že je zde možnost započít celý proces nálepkování znovu. Toto prohlášení mělo za cíl označit za teroristy vládní jednotky a za teroristický směr ten provládní. O to se snažili i členové stran jakožto členové morálních podnikatelů. Člen umírněné tamilské politické strany na setkání se švédským diplomatem řekl: *„Tamilové, kteří nejsou součástí hnutí, byli napadení a zabití bezpečnostními silami... Vražda nevinného pětiletého dítěte je svědectví o porušování lidských práv.“* (Tamilnet, 2001a). Vláda tedy používá teroristické praktiky, které zakazuje používat protivníkovi, a navíc porušuje lidská práva. Tyto závěry lze vyvodit z prohlášení pro-tamilských aktérů.

LTTE šla ještě o něco dále. Dožadovala se zrušení zákazu své činnosti a zrušení platnosti PTA. V prohlášení LTTE stojí: *„...Nemůžeme se účastnit mírových rozhovorů jako ilegální a kriminální entita s teroristickou nálepkou...“* (Tamilnet, 2001c). Lídr strany TNA při semináři v Centru pro lidská práva a rozvoj řekl: *„Vláda, která onálepkovala LTTE jako teroristickou skupinu, teď vyjednává v mírových rozhovorech s touto skupinou v hledání stálého politického řešení etnického konfliktu. To dokazuje, že drakonický PTA selhal a nemá žádný dopad na hnutí LTTE. Tento fakt [by si měla vláda uvědomit], a ihned odstranit PTA ze sbírky zákonů“* (Tamilnet, 2002). LTTE nakonec dosáhla

svého. Platnost PTA byla v roce 2002 pozastavena (Nadarajah – Sriskandarajah, 2005: 94 – 95; Prasad, 2002a).

V této době, kdy se mluvilo o zrušení PTA, musela prezidentka ukázat, že stále hájí normu o nedělitelnosti ostrova. V jejím prohlášení k národu v únoru 2001 stálo: *„Nikdy jsme neuzavřeli dveře k diskusi a jednání s LTTE k najetí rozumného řešení etnického problému. Nediskutujeme o vytvoření odděleného států Ílamu. Nediskutujeme o vyhlídce na rozdělení naší malé země. Jsme ochotni vstoupit do rozhovorů, abychom našli řešení, které dovolí všem lidem naší země být jednotní a žít v rovnosti...“* (South Asia Terrorism Portal, 2001b).

V prohlášení ministra zahraničí, Lakshmana Kadirgamara, na 56. zasedání Valného shromáždění OSN (2001), stojí, že jeho země je afektována terorem už více než dvě dekády (Srílanské ministerstvo obrany, 2007a: 1). Prohlásil, že je to teror. Nelíčil barvitě skutečnosti a činy, které LTTE provádí (např. atentáty nebo vyhrožování). Nicméně měl potřebu ukázat, že členové vlády podporují normu i přes možné zrušení či pozastavení zákona PTA.

Po začátku mírových rozhovorů obě strany naplňovaly naděje na konečné vyjednání podmínek, které budou pro obě strany přijatelné. Mezi LTTE a vládou UNP bylo podepsáno příměří (Ratnayake, 2004) a vedoucí vyjednač za vládu prohlásil: *„Mírové rozhovory jdou dobře. Nejsou žádné krize... obě strany vedou dialog“* (Tamilnet, 2003a). Vláda dokázala vytvořit nabídku, kterou byla ochotna akceptovat a sdělit LTTE. Vedení LTTE vládní nabídku odmítalo, protože podle něj dostatečně nereflektovala a nespecifikovala participaci LTTE v institucích rozvoje severovýchodní části ostrova. U LTTE převládal strach z toho, že by tyto instituce byly napojeny na z jejich pohledu nefunkční státní úřady (Tamilnet, 2003b). Navíc LTTE nedokázala udržet jasné stanovisko pro požadavky na rozhovory. Vyjednač za LTTE v roce 2002 prohlásil:

„Domovina neznamena samostatný stát jako takový. Ale vůdce LTTE celou dobu říkal něco jiného“ (Prasad, 2002b).

V roce 2004 v každoročním projevu velitele LTTE zaznělo: „Nemůžeme zůstat lapeni v politickém vakuu bez vnitřního řešení... nemůžeme žít v temnotě politické nejistoty bez svobody, emancipace a bez žádných vyhlídek do budoucnosti. Jsou zde hranice trpělivosti a očekávání. My jsme teď těchto hranic dosáhli.“ (Ratnayake, 2004). Toto prohlášení zaznělo v době, kdy se LTTE odmítala účastnit mírových schůzek (United Press International, 2004). O rok později stupňuje velitel LTTE svoji rétoriku a zároveň kritizuje novou vládu za stejný protitamilský styl: „[Naši lidé] nejsou připraveni tolerovat další čekání. Nová vláda musí přijít s rozumným politickým řešením, které uspokojí politické aspirace tamilského lidu... pokud vláda odmítne náš apel... zintenzivníme náš boj za sebeurčení, boj za národní liberalizaci, abychom mohli založit vlastní vládu v naší domovině... V současném globální dění... si státní terorismus vždy najde nějakou únikovou cestu a ti, kteří bojují proti státnímu teroru, jsou považováni za teroristy. Naše osvobozenécké hnutí čelí podobnému problému... nová vláda je v podstatě pro sinhálsko-buddhistický režim, ve kterém národní minority nejsou reprezentovány“ (Tamilnet, 2005c; United Press International, 2005a). V době těsně před mírovými rozhovory mělo označení státních praktik za teroristické jistý vliv, což vedlo ke změně vládního postoje. V této chvíli, kdy LTTE nepřijímá žádnou nabídku, už označení státních praktik za terorismus jejich tažení nepomohlo. I vzhledem k tomu, že vůdce LTTE začal veřejně vyhrožovat násilím, se postupem času LTTE dokázala sama delegitimizovat.

Naopak nově zvolený prezident Mahinda Rajapakse v době, kdy vůdce LTTE vyhrožuje novým bojem, prohlašuje ve svém prvním projevu vůči Tamilům: „Namísto tradiční domoviny a sebeurčení, které dovoluje

etnické skupině se odloučit od Srí Lanky, budou učiněny kroky k zajištění, že všechny komunity, zahrnujíc Sinhálce, Tamily, Muslimy... budou moci svobodně vykonávat všechna práva zakotvená v ústavě, včetně práva žít kdekoliv na Srí Lance, celé teritorium je domovina pro všechny komunity“ (Tamilnet, 2005b; The Island, 2005; Saleem, 2006; South Asia Terrorism Portal, 2005).

Na konci roku 2005 byl zabit poslanec TNA, který stál za názorem na sebeurčení Tamilů. Jiný poslanec TNA k tomuto činu prohlásil: *„Je to plánovaná vražda těmi, kdo jsou proti... volání po tamilské jednotě...“*. Tímto měl dotyčný poslanec na mysli vládu, která k tomuto násilnému činu uvedla: *„Je jasné, že zabití má sloužit specifické agendě vytvořením prostředí další eskalace násilí na severu a východě ostrova vykonané skupinou LTTE“ (United Press International, 2005b)*. Vláda ihned označila LTTE jako pachatele, protože se domnívala, že LTTE chtěla vykonat vraždu, která zhorší pozici vlády ve společnosti. K tomu nedošlo a LTTE přišla o jednoho „politického bojovníka“ na své straně. Tato událost posloužila vládě k delegitimizaci LTTE, protože dokázala uhájit svůj názor (že tedy jde pouze o šíření strachu) a prosadit ho ve společnosti lépe než LTTE, která se snažila poukázat na politickou vraždu vykonanou vládou. Dále, po odmítavém přístupu LTTE k vládním nabídkám z mírových rozhovorů, byl v roce 2006 znovu implementován PTA a to v plném rozsahu (Tamilnet, 2006; Freedom House, 2009).

15. června 2006 podnikla LTTE pumový útok, který zabil 64 lidí. Tento útok byl nejhorším od uzavření příměří (Lidové noviny, 2006a). Vláda na tuto situaci reagovala leteckým útokem. Zdroj od LTTE řekl: *„...Naše vedení adekvátně zareaguje“ (Lidové noviny, 2006b)*. I přes mírové rozhovory se pomalu začalo znovu válčit.

Nesouhlas s postupem LTTE reflektuje i dokument vydaný ministerstvem obrany v roce 2007 zabývající se samotnou povahou LTTE.

Tento dokument byl vydán po sérii nevydařených mírových rozhovorů, na kterém je pozorovatelné rozhořčení vládních sil z dalšího neúspěšného jednání. V tomto dokumentu se můžeme dočíst, že Srí Lanka a její lid strádá už více než tři dekády kvůli terorismu, který je vykonáván *nemilosrdnou* LTTE. Tato teroristická organizace je vedena *nelítostným* Velupillaiem Prabhakaranem. LTTE navíc válku, a z ní vyplývající teror, iniciovala (Srílanské ministerstvo obrany, 2007a: 2, 5). Používání citově zabarvených slov, která vzbuzují jisté konotace, patří rovněž k účinnému prostředku delegitimizace protivníka u většinové společnosti. Označení LTTE za teroristy bylo v této chvíli už zase legitimním prostředkem, proto ho vláda začala znovu používat.

Na jednu událost také často existovaly různé popisy. Ukázkovým příkladem je útok na školu ve městě Muttur v roce 2006. Ministerstvo obrany incident popsalo jako: *„Nejméně 10 muslimských civilistů bylo zabito a 20 dalších zraněno, když teroristé Tamilští tygři bombardovali Arabskou vysokou školu ve městě Muttur pomocí těžké dělostřelecké palby“*. Avšak tamilské zdroje (Tamilnet) o incidentu psaly takto: *„Nejméně 10 muslimských civilistů, kteří hledali útočiště v Arabské vysoké škole ve městě Muttur byli zabiti, když dělostřelecké granáty srílanské armády dopadly na školu ve čtvrtek okolo poledne“* (BBC, 2006).

Na konferenci v Královském institutu pro mezinárodní vztahy v Bruselu v roce 2007 řekl Rohihta Bogollagama, srílanský ministr zahraničních věcí, že „... [LTTE] *neukázala sebemenší sklon k řešení čehokoliv při mírových rozhovorech, měla pouze jediný záměr, a to rozšíření příležitostí, které se jí otevřely po dohodách z roku 2002 ke znovuvyzbrojení, znovu zformování a pokusit se obnovit pošramocenou image na Západě ...*“ Zároveň také dodává, že východní část ostrova, která byla terorizována LTTE, je nyní zbavena této hrozby (Bogollagama, 2007).

V listopadu 2007 Douglas Devanada, ministr sociálních věcí, prohlásil: „...LTTE bere život nevinným každý den. Říkají, že bojují za Tamily. Ale proč LTTE zabíjí vlastní tamilský lid a politické lídry, kteří pracují pro tamilskou komunitu?...“ (United Press International, 2007). Toto prohlášení by se dalo interpretovat jako volání směrem k Tamilům, aby se zamysleli, zda chtějí, aby je deviantní skupina, která vykonává tento druh činnosti, reprezentovala.

Jak už bylo zmíněno, LTTE by se mohla označovat také jako organizace „bojovníků za svobodu“. Podle vlády ale toto označení nemůže používat, protože nerespektuje lidská práva a nedodržuje normy chování spojené s tímto označením. To znamená, že LTTE zabíjí nevinné civilisty, rekrutuje dětské vojáky, je odpovědná za zabití politických osobností a nevojenských činitelů a používání sebevražedných atentátů (Srílanské ministerstvo obrany, 2007a: 5). Na provoz si vydělává kriminální činností, především pirátstvím, pašováním, obchodem s drogami (Srílanské ministerstvo obrany, 2007a: 7) a podvody s kreditními kartami (Bogollagama, 2007).

Ani v době mírových rozhovorů vláda nemohla ukázat nějaký větší ústup od vojenských operací vůči LTTE. Z tohoto důvodů, když byl znovu implementován PTA, vydávalo ministerstvo obrany zprávy o boji s teroristy. V reportu z 23. listopadu 2007 je napsáno „... čtyři tygři, teroristé, byli zabití ve dvou oddělených incidentech... LTTE teroristé cílili na armádní pročesávající jednotku [vybuchnutím miny claymore]... teroristé utekli a vzali si jeden člun...“ (Srílanské ministerstvo obrany, 2007c). V popisu situace z 26. prosince 2007 se píše „...zabito bylo nejméně 15 tygrů, teroristů, ...dva teroristé byli zabití, když armádní jednotky zničily dva bunkry LTTE...devět teroristů bylo zabito ve čtyřech nesouvisejících incidentech...“. V této zprávě je nadpis, který odděluje teroristy od LTTE teroristů. Píše se zde „Ve městě Welioya byl zabit

terorista a čtyři LTTE teroristi byli zraněni...“ (Srílanské ministerstvo obrany, 2007b).

Mírové rozhovory ovlivnily celý konflikt. Ten se z počátku rozhovorů spíše odehrával v rétorické rovině. Na začátku vidíme snahu deviantní skupiny nastartovat nový proces nálepkování, tentokrát onálepkovat vládu, protože do konfliktu vstupuje nový aktér (vláda jsou teroristé, protože používají teroristické praktiky a porušují lidská práva). Výsledkem této snahy nebyl nový proces nálepkování, ale vyjmutí deviantní skupiny na určitou chvíli z ilegality, protože byl zrušen zákon, který jim nálepku uděloval. Jelikož nově povolená deviantní skupina neakceptovala návrhy morálních podnikatelů, podle kterých by se mohla své deviace zbavit, nedokázala se sjednotit ve svých požadavcích a začala dokonce vyhrožovat dalším deviantním chováním, byla znovu zakázána a zákonem onálepkována. Vláda v roli morálního podnikatele se snažila na mezinárodních akcích prezentovat domácí deviantní skupinu jako uskupení mezinárodního terorismu. Rovněž vyjmenovává jejich činy, které líčí jako špatné už ze své podstaty. Na konec přidává kriminální činnost diaspor, která tento obrázek o LTTE uceluje. Nabízí zakotvení práv deviantní skupiny v ústavě tak, aby nebyla porušena společenská norma. Ke konci mírových rozhovorů můžeme vidět opětovné vypuknutí násilí, které tak jasně směřuje k neúspěšnému ukončení mírových rozhovorů.

6.7 Cesta k vládnímu vítězství

V lednu 2008 vykonala LTTE útok na autobus, při kterém zemřelo 23 lidí. V následném vyjádření ministerstva obrany stojí: *„LTTE se [ve společnosti] svým působením vykreslila jako vražedné společenství. Především skrze své zločiny proti měkkým cílům, jako jsou děti, ženy a nepodezřelí civilisté. Během posledních dvou let, když bylo příměří pořád*

v platnosti, LTTE zabila více než 4 000 lidí“ (United Press International, 2008).

Konec mírových rozhovorů je tak připisován aktivitám LTTE. Tento útok na autobus pomocí miny na jihu Srí Lanky ve městě Buttala je považován za konec šestiletého příměří. Mluvčí ministerstva obrany k útoku řekl: „*žádná jiná skupina v této oblasti neoperuje*“. Dále uvedl, že útok měl styl LTTE (Ramesh, 2008). Zde je vidět, že útok byl označen jako vykonaný LTTE už jen proto, že v této oblasti nikdo jiný není. Nepočítalo se tedy s možností, že v oblasti operuje nová či jiná skupina, která neakceptuje příměří.

V lednu 2008 rovněž vláda jednostranně odstoupila od uzavřeného příměří, které LTTE podle slov úřadů (zmíněných výše) nikdy nedodržovala (Lidové noviny, 2008). Důvodem byl nejspíše úspěšný atentát na ministra pro budování národa z kraje ledna 2008. Prezident prohlásil: „*Jeho zabití by mělo být volání po sjednocení všech, kteří stojí za svobodou a demokracií...*“ (Sirilal - Aneez, 2008).

V dubnu 2008, když se podle ministerstva obrany armádní jednotky posouvaly dál a dál do LTTE oblastí, ministerstvo napsalo, že „... *byla spuštěna operace na osvobození oblasti Wannu od teroristů... ve střetu byli zabití dva teroristé ... armádní jednotky spustily útok zacílený na skupinku LTTE teroristů...*“ (Srílanské ministerstvo obrany, 2008).

Prezident Rajapaksa v lednu 2009 pronesl ve svém projevu: „*Naše síly ... úplně vytlačily Tygry ze Sloního průsmyku a bezpečnostní síly zde nastolily svou autoritu*“ (BBC, 2009a). Snažil se tak dát většinové společnosti najevo, že vláda stále ukrajuje větší území z kontroly deviantního uskupení. Jednoduše řečeno, morální podnikatel postupuje a nastoluje zpět svoji vládu.

V lednu 2009 vydalo ministerstvo obrany další dokument, který se už nese v jiném duchu. Je vydaný po skončení mírových rozhovorů a obnovení násilí a zároveň je vydaný v době, kdy už vládní síly zaznamenávaly velký úspěch v boji proti LTTE. Píše se zde „*LTTE je nejnemilosrdnější teroristická organizace na světě... vítězství našich ozbrojených sil nad teroristy by nás mělo sjednotit...*“ (Srílanské ministerstvo obrany, 2009). I teď, když už bylo vítězství vlády na dosah, nechtěla vláda nic riskovat a hovořila o LTTE velmi citově zabarveně a vyzývala národ ke sjednocení. Slovo „sjednotit“ může ve světle blížícího se vítězství upevňovat normu danou na začátku konfliktu o nedělitelnosti státu. Zároveň může odstrašit další možné pokusy jiných skupin o porušení normy. Taková prohlášení mohou vyvolávat pocit, že když se stát a národ sjednotí, bude norma dodržena.

V dubnu roku 2009, tedy necelý měsíc před ukončením konfliktu, vyhlásilo LTTE jednostranné příměří. Mluvčí LTTE řekl, že toto příměří vyhlásili kvůli „humanitární krizi“. V jeho prohlášení stojí: „*Je to čistě z humanitárních důvodů a trvání bude záležet na odpovědi srílanské vlády*“. Ministerstvo obrany označilo toto prohlášení za vtip a podotklo, že LTTE se musí vzdát (BBC, 2009b). Ministr zahraničí Velké Británie, David Miliband, požadoval okamžité příměří, ale vláda ho odmítla, protože by tím prý jen poskytla čas LTTE na přeskupení (Lidové noviny, 2009; Telegraph, 2009a; 2009b). Byl to poslední pokus o vyvolání mezinárodní sympatie deviantnímu uskupení. Tím, že LTTE chce příměří, ale vláda ho odmítá, si měla LTTE polepšit nebo získat čas.

17. května 2009 oznámila LTTE ukončení bojů. Z jejího prohlášení to jasně vyplývá: „*...Proti nepříteli, který zabíjel naše lidi, nám nezbyvá nic jiného, než nechat umlknout své zbraně. Litujeme životů, které byly zmařeny...*“ (Týden, 2009a). Prezident Mahibda Rajapaksa o dva dny později prohlásil: „*Oslavujeme porážku terorismu... vyhráli jsme a obnovili*

jsme demokracii v zemi... je čas vybudovat novou zemi, nový národ... porážka tamilského terorismu je vítězství pro tamilský lid“ (Athas, 2009). V tomto prohlášení lze vyznívat upozornění, že Tamilové dosáhli rovněž vítězství. Je to velký rozdíl oproti počátku konfliktu, kdy byli všichni Tamilové bráni jako devianti. Nicméně morální podnikatel tvrdí, že terorismus, nad kterým zvítězil, patřil deviantnímu uskupení (*tamilský terorismus*), a tím pádem ta část, která ho nepodporovala, tak ta opravdu zvítězila. Ve stejný den později byl vládními vojsky dopaden a zabit i vůdce LTTE, Velupillai Prabhakaran. Generál Sarath Fonseka, velitel armády, k tomu řekl: *„Psychopatický velitel té nejvíce barbarské teroristické organizace... byl nalezen“ (Athas, 2009).* I po dopadení velitele deviantního uskupení cítili velitelé potřebu upozornit na deviaci tohoto uskupení tím, že ho označili třeba za barbarské s psychopatickým vedením. Bylo nutné zbylé devianty demoralizovat a porazit nenásilnou formou. Prezident v dalším projevu oznámil: *„Osvobodili jsme celou zemi, když jsme definitivně zbavili sever teroristů. Máme nyní plnou kontrolu nad oblastmi dříve ovládanými LTTE“ (Týden, 2009b).* O pár dnů později prezident v parlamentu prohlásil: *„Naší snahou bylo zachránit tamilský lid od krutého panství LTTE. My všichni teď musíme žít v rovnocenném vztahu v této svobodné zemi... Musíme najít řešení tohoto konfliktu na domácí půdě... V zemi nejsou žádné menšinové komunity. Jsou tu jen dvě komunity - jedna tuhle zemi miluje a ta druhá nikoli.“ (ČT24, 2009).*

7 DIASPORA

Diaspora hrála v konfliktu na Srí Lance velice důležitou roli. Během let se vytvořila silná tamilská diaspora, která představovala podporu pro LTTE. Zapojení diaspory do tzv. domácích konfliktů může probíhat v různé podobě. První je přímá podpora válčících stran. Je zde myšlený hlavně ekonomický prvek. Tato podpora probíhá buď formou přímého příspěvku organizaci, nebo vytvořením nějakého fondu. Důležitá je zde

i participace v globálním byznyse nebo v kriminální síti, která dokáže sponzorovat ozbrojené střety (Orjuela, 2008: 438). Diaspora Tamilů se o toto snažila asi nejvíce ze všech svých aktivit. Její hlavní funkcí byl především výběr peněz v rámci příspěvků, které posílaly LTTE, a propagace Tamilů ve světě. Nejvíce Tamilů uprchlo do Velké Británie, Indie, Kanady, Německa a Austrálie (Hudson, 2000: Whittaker, 2001; Orjuela, 2008: 440). Příspěvky byly dobrovolné, ale často i vynucené. Mimo příspěvky plynul další příjem z obchodu s drogami nebo lidmi. Tamilové v zahraničí se tak stali ekonomickou páteří LTTE (Hudson, 2000: 136). Příkladem takových finančních činností může být rozhodnutí soudu v roce 2015 v Haagu. Ten rozhodl o odsouzení pěti Nizozemců původem ze Srí Lanky s následujícím odůvodněním: *„Odvolací soud shledal [Nizozemce] jako členy LTTE, kteří pro tuto teroristickou organizaci sháněli peníze mezi lety 2003 až 2010. Jejich činnosti zahrnovaly vyhrožování lidem, kteří odmítli dát dar, a organizování nelegálních loterií“* (Srílanské ministerstvo obrany, 2015). Tady lze vidět, že problematika označení LTTE jako teroristické skupiny zasáhla i další země, především kvůli rozptýlené diaspoře, nehledě na časové období (jedná se o soudní rozhodnutí, tedy než je dosaženo konečného rozsudku, dojde většinou k uplynutí delšího časového úseku). V tomto případě se ani nejednalo o teroristickou činnost, která by měla na svědomí lidské životy. Ale i z rozhodnutí soudu vyplynulo, že LTTE jsou teroristé a jejich členové páchají kriminální činnost. Toto je jasnou ukázkou labellingu nepřítele i za hranicemi státu. Soud je další institucí, která může být považována za morálního podnikatele, který se navíc snaží o nestrannost. Pokud takovýto aktér označí skupinu lidí za členy jistého deviantního uskupení, mezinárodní názor na deviaci tohoto uskupení se jen zesílí a proces udělení deviantní nálepky této skupině i v zahraničí bude nejspíše urychlen. Všechny výše zmíněné aktivity diaspory si můžeme spojovat

s teroristickým chováním, nicméně, jak si dále ukážeme, diaspoře se dařilo podobu nálepky *terorista* ovlivňovat.

Dalším způsobem zapojení diaspory je získávání mezinárodní podpory. To se může dít celkem pěti hlavními aktivitami: propagací etnika, politické protesty k získání legitimacy, mobilizací podpory z mezinárodní komunity, mezi silnější vlivy patří ovlivnění parametrů pro potencionální mírová jednání nebo lobbying za mezinárodní sankce či intervence (Orjuela, 2008: 438). Pokud diaspora přitáhne dostatečnou pozornost mezinárodního publika na sebe (ať už to bude pozitivní či negativní pozornost), časem se pod drobnohled dostane i „centrum a domov“ etnické diaspory.

Hlavním střetem debat během mezinárodních diskuzí byla problematika toho, jak se bude o LTTE referovat. Zda budou označení za bojovníky za svobodu nebo za teroristy. Sinhálské nacionalistické skupiny a Tamilové, kteří nebyli na straně LTTE, šířili různé informace, organizovali setkání a lobbovali u politiků své nové země. V polovině devadesátých let jim pomohla mezinárodní kampaň vedena srílanskou vládou za zákaz LTTE. Ta se povedla a LTTE byla umístěna na národní seznamy teroristických organizací různých zemí. V roce 1992 dala LTTE na tento seznam Indie, v roce 1997 USA, v roce 2001 Velká Británie, v roce 2006 Kanada a EU (Freeman, 2016: 132). Tento čin tak rozšířil pohled na LTTE jako na deviantní uskupení i v dalších zemích a vláda tím získala větší podporu pro svoje kroky.

Tamilové v zahraničí často pořádali demonstrace na podporu svých válčících bratrů. Jako odpověď na vládní kampaň za zákaz LTTE v roce 1998 uspořádali Tamilové žijící na Novém Zélandu demonstraci proti vládnímu chování. Novozélandská tamilská komunita demonstrovala při konferenci *Commonwealth Parliamentarians Conference*, která se konala ve Wellingtonu, před místem konání konference, aby byly prošetřeny

údajné masové hroby civilistů zabitých srílanskou armádou. Diplomat Srí Lanky, poté, co viděl protestující Tamily, označil protestující za teroristy (Tamilnet, 1998d). Po této demonstraci se rozjelo vyšetřování, ve kterém musela srílanská vláda vysvětlovat údajnou existenci hrobů (Prezidentská mediální divize, 2003; Ministerstvo zahraničí Spojených států amerických, 2004). Tato demonstrace dokázala oslabit věrohodnost vlivného morálního podnikatele přímo zapojeného do konfliktu. Vláda se totiž musela obhajovat, že nepoužívá teroristické praktiky. Jinak by jí mohla být rovněž udělena nálepka teroristy. Diaspora tímto poskytla LTTE čas na možnou reorganizaci jednotek a posílila tak roli deviantního aktéra ve společnosti.

V roce 2001 se v Ženevě konala další demonstrace. Tisíce Tamilů protestovalo před budovou OSN. Požadovali, aby byl vyvíjen větší mezinárodní tlak na vládu Srí Lanky, aby začala s LTTE vyjednávat. Rovněž požadovali podporu pro tamilské právo na sebeurčení (Tamilnet, 2001b). Nebyla to sice jediná událost, která dala impuls k započetí mírových rozhovorů, které byly zahájeny v únoru 2002, ale vliv přeci jen měla. I zde lze rozpoznat vliv diaspory na vývoj konfliktu. Tato demonstrace donutila morálního podnikatele změnit strategii a zasednout k mírovým rozhovorům. LTTE zřejmě využila tyto rozhovory pro reorganizaci své bojové síly, tak lze rovněž i tento krok spojit s posílením role deviantního aktéra na úkor vlivnějšího morálního podnikatele.

V roce 2005, tedy ještě v době mírových rozhovorů, se účastnilo tisíce Tamilů demonstrace u sekretariátu EU v Bruselu. Dorazila diaspora z Německa, Francie, Švýcarska a Holandska a podle organizátorů chtěli demonstrující „*vyjádřit solidaritu s Tamily... a urgovat EU k uznání práva Tamilů na sebeurčení.*“ (Tamilnet, 2005a; Nivunhella, 2005). Mírové rozhovory se protahovaly a stále nebylo žádné řešení konfliktu. Tento průtah byl způsoben částečně i kvůli odmítavému postoji LTTE.

Diaspora se touto demonstrací snažila urychlit pokusy o řešení pomocí rozhodnutí vlivnějšího morálního podnikatele, tedy EU. Pokud by EU rozhodla o právu Tamilů na sebeurčení jako právoplatném, dokázala by donutit vládu k vytvoření federace či samostatného státu. Tedy to, co deviantní skupina požadovala, by bylo uskutečněno příchodem a rozhodnutím silnějšího morálního podnikatele. Norsku se to v mírových rozhovorech nedařilo, EU by měla větší vliv.

Podobný případ se stal i o dva roky později. V dubnu roku 2007 bylo v Paříži zatčeno několik podporovatelů LTTE. Někteří z nich byli o 4 dny později postaveni před soud. Pařížská tamilská diaspora oznámila, že povede městem protestní pochod na podporu zatčených, což jim místní úřady napřed povolily, ale o pár dní později zamítly. I tak se ale v den protestu sešlo něco mezi 400–500 lidmi. Skupinka vykřikovala hesla na podporu Tamilů a upozorňovala tak na situaci na Srí Lance (Asian Tribune, 2007; Dubois - Lerougetel, 2007). Jednoduše řečeno, když je nepodpořila EU, pokusí se alespoň o získání podpory od státu, který má velký mezinárodní vliv. A to i přes skutečnost, že někteří členové diaspory byli zatčeni a pochod jim byl zamítnut.

V roce 2007 se v USA rovněž sešlo několik stovek Tamilů. Zdejší Tamilové chtěli uctít památku těch, kteří padli v boji za sebeurčení. Na této akci byl i bývalý starosta města Jaffny, který prohlásil: „*Nejsme ani teroristé, ani separatisté, bojujeme pouze za navrácení naší ztracené svobody*“ (Tamilnet, 2007b). Diaspora se v tuto dobu snažila zmírnit štvavou kampaň vlády proti LTTE, kterou vedla po sérii nevydařených mírových rozhovorů. Toto se dá chápat jako pokus o vylepšení image deviantní skupiny, především jejích činů, u mezinárodního publika. Nebyla zde snaha o degradování morálního podnikatele (vlády). Už se jednalo jen o vylepšení celkového dojmu.

V posledním roce konfliktu (2009) můžeme vidět nárůst demonstrací, kde protestující chtěli upozornit na zločiny prováděné vládou. Jejich cílem bylo vyhlášení příměří. V lednu 2009 se v Británii uspořádala demonstrace, které se tentokrát účastnilo okolo 50 000 Tamilů. Ti požadovali, aby britská vláda tlačila na srílanskou vládu, k uzavření příměří. V davu byla vykřikována hesla jako „*přestaňte zabíjet tamilský lid*“ nebo „*Rajapakse, jdi k čertu*“ (Tamilnet, 2009; Pathirana S., 2009). V únoru se konala další menší demonstrace se stejným požadavkem, kde navíc protestující britskou vládu obviňovali, že nevyvíjí pro zastavení konfliktu na Srí Lance dostatečné úsilí (Pathirana S., 2009).

Podobné protesty, taktéž v lednu 2009, byly v Kanadě, kde se stovky lidí shromáždily před konzulátem Srí Lanky. Jeden z protestujících řekl: „*Vládní zločiny proti Tamilům jsou nepřijatelné*“ (Aulakh - Taylor, 2009). V Torontu lidé vytvořili živý řetěz a rozdávali fotky zmrzačených nebo zabitých dětí (obětí války). Další podobné demonstrace měla diaspora naplánované i v Ottawě, Calgary, Vancouveru nebo v Montrealu (Taylor, 2009).

V dubnu roku 2009 se 3 500 lidí shromáždilo před britským parlamentem. Protestující opět požadovali příměří na Srí Lance. Srílanská vláda v této době odmítala příměří, podle ní by příměří jen poskytlo čas na přezbrojení a reorganizaci LTTE (BBC, 2009c). Při neohlášené demonstraci v Paříži v dubnu 2009 zatkla polici 210 lidí. Zatčení byli kvůli násilným střetům s policií. Protestující rozdávali letáčky s popisem zabitých lidí srílanskou vládou (France24, 2009). V Norsku, rovněž v dubnu, napadla skupinka Tamilů srílanskou ambasádu v Oslu a někteří se dostali i dovnitř (Norwegian American, 2009; Aljazeera, 2009), což mohlo reflektovat rozhořčení norské diaspory z toho, že po nevydařených mírových rozhovorech se Norsko odmítá dále účastnit.

Celkově můžeme prohlásit, že tamilská diaspora účinně ovlivňovala konflikt a označení terorista. Svým působením v zahraničí diaspora dokázala významného morálního podnikatele oslabit (musel se věnovat částečně agendě, kvůli které by mohl dostat označení terorista), vynutit si změnu jeho strategie (zahájení mírových rozhovorů), pokoušela se zapojit do konfliktu jiné významné morální podnikatele (EU, Francie) či se snažila o zlepšení image LTTE a Tamilů obecně, vyvrátit obrázek teroristů spojených s tímto etnikem nebo v konečných fázích konfliktu požadovat alespoň příměří.

8 ZÁVĚR

Cílem práce bylo analyzovat a interpretovat konflikt na Srí Lance optikou teorie nálepkování. Z pohledu této teorie můžeme konflikt rozdělit na soupeření vlivného morálního podnikatele s minoritní deviantní skupinou. Deviance je vytvářena společností. Vlivné skupiny ve společnosti, tedy nějací morální podnikatelé, vytváří pravidla, která se stávají normou, a čin, který poruší tuto normu, je deviantní. V případě této práce byl takový čin označen za teroristický. V zákoně *Prevention of Terrorism Act* vláda vymezila, co pokládá za terorismus, ale jak jsme si ukázali, některé pasáže jsou velice diskutabilní, a proto je velká pravděpodobnost, že vláda nadefinovala terorismus tímto způsobem schválně, aby popis pasoval deviantní skupině.

Konflikt bychom mohli z pohledu nálepkování rozdělit do několika fází. První fázi bychom mohli pojmenovat jako fázi nenálepkování. Byla to doba, kdy se teprve vytvářely podmínky pro možnost nějakou skupinu nálepkovat. Po vyhlášení nezávislosti se morální podnikatel teprve konsolidoval a postupně sílil. Jeho strategií směrem k (pozdější) deviantní skupině bylo v tuto dobu jen vydávání zákonů. Jak ale morální podnikatel sílil, jistá skupina ukázala odmítavý postoj k takovému jednání a vydávání zákonů. To vedlo ke změně strategie morálního podnikatele. Začal se skupinou vyjednávat a tvořit normu. To by se dalo interpretovat jako pokus o předejití dalším protestům.

Druhá fáze je nálepkování. V této fázi byl schválen PTA (ten by se dal označit jako „nálepkovací zákon“) a dokončena tvorba normy. Vzniká i reprezentant deviantní skupiny. Prostředí a podmínky pro nálepkování byly v tomto případě hotovy. Nyní se nálepka terorista týká celého etnika, nejen LTTE. Všichni Tamilové jsou deviantní, protože všichni chtějí porušit normu. V 80. letech vypukly protesty jako reakce okolí na deviantní činy. Tyto protesty potvrzují, že společnost přijala deviantní nálepku, kterou morální podnikatel udělil Tamilům. Deviantní reprezentant se brání tím, že normu údajně respektuje a snaží se udělit deviantní nálepku morálnímu podnikateli. To se mu kvůli jeho nedostatečně vysokému společenskému statusu nedaří. V tomto období rovněž vzniká tamilská diaspora.

Třetí fáze je fáze změny nálepky. V tomto období morální podnikatel tvoří speciální *rule enforcers*, kteří mají úkol bojovat právě s devianty. Devianti páchají atentáty na morální podnikatele (např. prezidenta) a diaspora v zahraničí úspěšně oslabuje jiného morálního podnikatele (vládu), když část svých sil vláda musela vynaložit na odvrácení agendy, která by ji mohla označit za teroristu. Atentáty a akce diaspory vedly k tomu, že nový morální podnikatel (prezidentka) změnil obsah udělované nálepky (oddělení Tamilů od deviantní LTTE) a snažil se vyjednávat. Pokud se devianti vzdají násilí, obsah nálepky se může dále měnit.

Předposlední, tedy čtvrtá fáze by se dala popsat jako fáze dočasného povolení deviantní skupiny a deeskalace konfliktu. Kvůli vleklosti konfliktu a také díky demonstracím a apelu diaspory nastala změna strategie morálního podnikatele. Začaly mírové rozhovory a konflikt se přenesl hlavně do rétorické roviny. V této době vstupoval do konfliktu nový aktér a deviantní skupina se pokusila o nový nálepkovací proces. Dosáhla pozastavení zákona, který ji označil za teroristy. Nicméně kvůli neakceptování návrhů předložených morálním podnikatelem, nejednotnosti a vyhrůžkám dalšího deviantního chování byl tento zákon po nějaké době znovu uveden v platnost. Morální podnikatel se snažil najít kompromis v rámci platné normy a sháněl podporu na mezinárodních akcích. Podporu sháněla i diaspora, ale neúspěšně. Do

dlouhých mírových rozhovorů se jí nepodařilo přivést dalšího aktéra, který by podpořil nároky deviantní skupiny.

Poslední fází je zánik deviantní skupiny. Po obnovení násilné fáze konfliktu nakonec morální podnikatel zvítězil nad devianty, a to i přes snahy diaspory vylepšit mezinárodní image LTTE a poukázání na teroristické praktiky vlády. Reprezentant deviantní skupiny, LTTE, zanikl a norma zůstala nezměněna.

SEZNAM LITERATURY:**POUŽITÁ DATA:**

Anti-Defamation League (nedatováno). *Liberation Tigers of Tamil Eelam* (2)

(<https://www.adl.org/sites/default/files/documents/mobilehatesymbols/t-symbol-20.html>, 24. 4. 2017).

Appleby, Nicholas (2010). Labelling the innocent: how government counterterrorism advice creates labels that contribute to the problem. *Critical Studies on Terrorism* 3 (3), s. 421–436.

Asian Centre for Human Rights (2006). *SAARC Human Rights Report 2006* - Sri Lanka
(<http://www.achrweb.org/reports/saarcar2006/srilanka.htm>, 3. 7. 2017).

Asian Tribune (2007). French Police cancel LTTE's protest rally in Paris; LTTE fund collectors on the run. 8. 4. 2007.

Asian Tribune (2008). Swedish Citizens Abhor LTTE Terrorism Depicted at Multi-Ethnic Demonstration. 4. 5. 2008.

BBC (2000). Timeline of the Tamil conflict. 4. 9. 2000.

BBC (2009c). Tamil demonstrators block streets. 20. 4. 2009.

BBC (2009d). Civilians 'killed' in Sri Lanka. 18. 1, 2009.

BBC (2009e). Sri Lanka army 'killed civilians'. 21. 4. 2009.

BBC (2009f). Sri Lanka rejects deaths report. 29. 5. 2009.

Becker, Howard (1966). *Outsiders. Studies in the sociology of deviance* (New York: The Free Press).

Berelson, B. (1959). The State of Communication Research. *The Public Opinion Quarterly* 23 (1), s. 1–6.

Best, J. (1999). *Random Violence: How We Talk About New Crimes and New Victims* (Berkeley: University of California Press).

Bhattacharji, Preeti (2009). Liberation Tigers of Tamil Eelam (aka Tamil Tigers) (Sri Lanka, separatists). *Council on Foreign Relations*. 20. 5. 2009 (<http://www.cfr.org/separatist-terrorism/liberation-tigers-tamil-eelam-aka-tamil-tigers-sri-lanka-separatists/p9242>, 24. 4. 2017).

Coady, C. A. (1985). The morality of terrorism. *Philosophy* 60 (231), s. 47–69.

Conrad, Peter – Schneider, Joseph W. (1992). *Deviance and Medicalization: From Badness to Sickness* (Philadelphia: Temple UP).

Cronin, Audrey Kurth (2009). *How terrorism ends. Understanding the decline and demise of terrorist campaigns* (New Jersey: Princeton University Press).

Davis, Nanette J. (1972). Labelling Theory in Deviance Research: A Critique and Reconsideration. *The Sociological Quarterly* 13 (4), s. 447–474.

Dubois, Francis - Lerougetel, Antoine (2007). French police arrest dozens of Sri Lankan Tamils. *World Socialist Web Site* 13. 4. 2007 (<https://www.wsws.org/en/articles/2007/04/lte-a13.html>, 26. 6. 2017).

Dvořáková, Ilona (2010). Obsahová analýza / formální obsahová analýza / kvantitativní obsahová analýza. *Antropowebzin* 6 (2), s. 95–100.

Eichler, Jan (2007). *Terorismus a války na počátku 21. století* (Praha: Karolinium).

Ferjenčík, Ján. (2000). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu* (Praha: Portál).

Filipský, Jan - Knotková-Čapková, Blanka - Marek, Jan - Vavroušková, Stanislava (2003). *Dějiny Bangladéše, Bhútánu, Malediv, Nepálu, Pákistánu a Šrí Lanky* (Praha: Nakladatelství Lidové Noviny).

Freedom House (2009). *Sri Lanka* (<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2009/sri-lanka>, 9. 7. 2017).

Freeman, Michael (2016). *Financing Terrorism: Case Studies* (New York: Routledge).

Ganor Boaz (2014). Defining Terrorism: Is One Man's Terrorist Another Man's Freedom Fighter? In: Lowe, David - Turk, Austin - Das. Dilip K. *Examining Political Violence: Studies of Terrorism, Counterterrorism, and Internal War* (London: CRC Press), s. 3–24.

Goffman, Erving (1963). *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity* (New York: Prentice-Hall).

Grattet, Ryken. (2011). Societal reactions to deviance. *Annual review of sociology*, (37), s. 185–204.

Guelke, Adrian (2006). *Terrorism and Global Disorder: Political Violence in the Contemporary World* (New York: I.B. Tauris).

Gusfield, Joseph R. (1967). Moral Passage: The Symbolic Process in Public Designations of Deviance. *Social Problems* 15 (2), s. 175–188.

Hájek, Martin (2014). *Čtenář a stroj: vybrané metody sociálněvědní analýzy textů* (Praha: Sociologické nakladatelství).

Haman, Aleš (1986). K obsahové analýze uměleckého literárního díla. In: Jílek, Jan, *Obsahová analýza beletrie pomocí obsahových indikátorů* (Praha: Státní knihovna).

Havlík, Radomír (2015). *Úvod do sociologie* (Praha: Karolinum).

Hudson, Rex. A. (2000). *Who becomes a terrorist and why: The 1999 government report on profiling terrorists* (Guilford, Connecticut: Lyons Press).

Chalk, Peter (2013). *Encyclopedia of terrorism* (Santa Barbara: ABC-CLIO).

Independent (1997). British tourists wounded in Tamil Tiger bomb blast. 16. 10. 1997.

Independent (2009). Tamil Tigers: defeated at home, defiant abroad. 22. 5. 2009.

Janák, Dušan (2011). *Metodologický seminář k empirickým výzkumům* [studijní materiál] s. 1–82

(https://archiv.elearning.fvp.slu.cz/pluginfile.php/21656/mod_folder/content/0/Metodologicky_seminar_k_empirickym_vyzkumum_Janak.pdf?forcedownload=1., 24. 4. 2017).

Kusaka Research Institute (2009a). *Parliament election (1952)* (<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov32e.htm>, 10. 7. 2017).

Kusaka Research Institute (2009b). *Parliament election (1956)*(<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov33e.htm>, 10. 7. 2017)

Kusaka Research Institute (2009c). *Parliament election (1960 March)* (<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov34e.htm>, 10. 7. 2017).

Kusaka Research Institute (2009d). *Parliament election (1960 July)* (<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov35e.htm>, 10. 7. 2017).

Kusaka Research Institute (2009e). *Parliament election (1965)* (<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov36e.htm>, 10. 7. 2017).

Kusaka Research Institute (2009f). *Parliament election (1970)* (<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov37e.htm>, 10. 7. 2017).

Kusaka Research Institute (2009g). *Parliament election (1977)* (<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov38e.htm>, 10. 7. 2017).

Kusaka Research Institute (2009h). *Parliament election (1989)* (<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov39e.htm>, 10. 7. 2017).

Kusaka Research Institute (2009ch). *Parliament election (1994)* (<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov40e.htm>, 10. 7. 2017).

Kusaka Research Institute (2009i). *Parliament election (Electoral District) (2001)* (<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov42ae.htm>, 10. 7. 2017).

Kusaka Research Institute (2009j). *Parliament general election (Electoral District) (2004)* (<http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde/gov43e.htm>, 10. 7. 2017).

Laqueur, Walter (1987). *The Age of Terrorism* (Boston: Little, Brown).

Lemert, Edwin. M. (1951). *Social Pathology* (New York: Mcgraw-Hill).

Lidové noviny (2006a). Bomba na Srí Lance zabila téměř 60 lidí. 15. 6. 2006.

Lidové noviny (2008). Bomba na srí Lance zabila 10 lidí. 16. 5. 2008.

Lidové noviny (2009). Při ostřelování nemocnice desítky mrtvých. 2. 5. 2009.

Manogaran, Chelvadurai (1987). *Ethnic Conflict and Reconciliation in Sri Lanka* (Honolulu: University of Hawai Press).

McQuail, Denis (1999). *Úvod do teorie masové komunikace* (Praha: Portál).

- Ministerstvo vnitra (2009). *Definice pojmu terorismus* (<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>, 17. 4. 2017).
- Ministerstvo zahraničí Spojených států amerických (2004). *Country Reports on Human Rights Practices Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor 2003* (<https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2003/27951.htm>, 24. 4. 2017).
- Münc, Richard (1993). *Sociological Theory: Development Since the 1960s* (Chicago: Nelson-Hall Publisher).
- Munková, Gabriela (2001). *Sociální deviace* (Praha: Karolinum).
- Nadarajah Suthaharan - Sriskandarajah Dhananjayan (2005). Liberation struggle or terrorism? The politics of naming the LTTE. *Third World Quarterly* 26 (1), s. 87–100.
- Orjuela, Camilla (2008). Distant warriors, distant peace workers? Multiple diaspora roles in Sri Lanka's violent conflict. *Global Networks* 8 (4), s. 436–452.
- Parlament Srí Lanky (2015). *Heads of State* (<http://www.parliament.lk/en/heads-of-state>, 3. 7. 2017).
- Pathirana, Leel (2009). Failure to understand the conflict by UN and the West has created a humanitarian Crisis – Prof. Rohan Gunaratna. *Asian Tribune* 18. 4. 2009.
- Peebles, Patrick (2015). *Historical Dictionary of Sri Lanka* (Plymouth: Rowman & Littlefield).
- Perera, Sasanka (2001). *The Ethnic Conflict in Sri Lanka: A Historical and Sociopolitical Outline* Washington, DC: *World Bank* (<http://documents.worldbank.org/curated/en/727811468302711738/pdf/677060WP00PUBL0io0political0Outline.pdf>, 27. 7. 2017).
- Pfohl, S. J. (1977). The "discovery" of child abuse. *Social Problems* 24 (3), s. 310–323.

- Prezidentská mediální divize* (2003). Chemmani mass graves: CID to arrest 07 military persons. 25. 9. 2003.
- Raghavan, V. R. (2000). Intervention in Sri Lanka. *The Hindu* 23. 5. 2000.
- Raybeck, Douglas (1988). "Anthropology and Labeling theory: A constructive critique". *Ethos* 16 (4), s. 371–397.
- Reinarman, Craig (1994). Social Construction of Drug Scares In: Adler, P. A., & Adler, P. *Constructions of deviance: Social Power, Context, and Interaction* (London: Wadsworth).
- Samaranayake, Gamini (2007). Political Terrorism of the Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) in Sri Lanka. *South Asia: Journal of South Asian Studies* 30 (1), s. 171–183.
- Sambandan, V. S. (1999). Living through the bombs. *Frontline* 16 (27), nestránkováno.
- Sarvananthan, Muttukrishna (2007). In Pursuit of a Mythical State of Tamil Eelam: a rejoinder to Kristian Stokke. *Third World Quarterly* 28 (6), s. 1185–1195.
- Scheff T. J. (1974). The Labelling Theory of Mental Illness. *American Sociological Review* 39 (3), s. 444–452.
- Singer, Marshall R. (1996). Sri Lanka's Ethnic Conflict: Have Bombs Shattered Hopes for Peace? *Asian Survey* 36 (11), s. 1146–1155.
- Sjednocená národní strana (nedatováno). *The United National Party, About the UNP* (<http://unitednationalparty.tripod.com/unp.htm>, 3. 7. 2017).
- Sociologyindex (2017a). Moral Entrepreneurs (http://sociologyindex.com/moral_entrepreneurs.htm, 25. 4. 2017)
- Sociologyindex (2017b). Labeling Theory (http://sociologyindex.com/labeling_theory.htm, 25. 4. 2017)

South Asia Terrorism Portal (2001a). *Prevention of Terrorism (Temporary Provisions) Act No. 48 of 1979*

(http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/actsandordinance/prevention_of_terrorism.htm, 17. 4. 2017).

South Asia Terrorism Portal (2001c). *Child Soldiers of The Liberation Tiger of Tamil Eelam (LTTE)*

(http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/terroristoutfits/child_soldiers.htm, 26. 4. 2017).

South Asia Terrorism Portal (2001d). *Institute for Conflict Management - An Introduction* (<http://www.satp.org/satporgtp/icm/index.html>, 9. 7. 2017).

South Asia Terrorism Portal (2001e). *Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE)*

(<http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/terroristoutfits/LTTE.HTM>, 18. 7. 2017).

South Asia Terrorism Portal (2002). *Tamil National Alliance statement condemning the arrest of five Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) cadres in the Trincomalee area on July 2, 2002*

(http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/TNAs_tatement_July2002.htm, 4. 11. 2016).

South Asia Terrorism Portal (2016). *Sri Lanka Terrorist Groups* (<http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/terroristoutfits/index.html#>, 4. 11. 2016).

Sturgess, Dianne (2000). President Kumaratunga's all-party meeting in Sri Lanka: a platform for the extreme right. *World Socialist Web Site* 17. 5. 2000.

Šedivý, Jíří (2003). Nové paradigma terorismu. *Mezinárodní politika* 47 (1), s. 4–7.

Tamil National Alliance (2013). *Northern provincial council election statement* (http://tnapolitics.org/?page_id=72, 4. 11. 2016).

- Tamilnation (2007). *Sri Lanka's Laws* (<http://tamilnation.co/srilankalaws/78constitution.htm>, 17. 4. 2017).
- Tamilnet (1998b). *Two tamil policemen arrested* 18. 9. 1998 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=2059>, 22. 4. 2017).
- Tamilnet (1998d). *New Zealand Tamils appeal* 21. 10. 1998 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=2201>, 22. 4. 2017).
- Tamilnet (1999a). *PLOTE backs Kumaratunge* 14. 12. 1999 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=4354>, 22. 4. 2017).
- Tamilnet (2003b). *LTTE rejects government's new proposals* 30. 5. 2003 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=9089>, 23. 4. 2017).
- Tamilnet (2006). *Sri Lanka reinstates Prevention of Terrorism Act* 6. 12. 2006 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=20508>, 23. 4. 2017).
- Telegraph* (2009a). *Sri Lankan Tamils protest at Houses of Parliament* 20. 4. 2009.
- Telegraph* (2009b). *French arrest 200 protesters in Paris Tamil demonstration on Sri Lanka*. 21. 4. 2009.
- The Mackenzie Institute (2016). *Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE)* 15. 1. 2016 (<http://mackenzieinstitute.com/liberation-tigers-tamil-eelam-ltte/>, 24. 4. 2017).
- The Sunday Times* (2009). *The Trail of Terror*. 24. 5. 2009.
- Tierney, K. J. (1982). *The battered women movement and the creation of the wife beating problem*. *Social Problems* 29 (3), s. 207–220.
- United Press International* (2004). *LTTE to miss truce talks in Sri Lanka*. 25. 6. 2004.
- United Press International* (2017). *About UPI*. (<http://about.upi.com/>, 9. 7. 2017).

Ústavní zákon č. 157A/1983, *Prohibition against violation of territorial integrity of Sri Lanka*, ve znění pozdějších předpisů (<https://www.parliament.lk/files/pdf/constitution.pdf>, 17. 4. 2017).

Vágnerová Marie (2002). *Psychopatologie pro pomáhající profese* (Praha: Portál).

Voorde, Cécile Van De (2014). Sri Lankan Terrorism: Assessing and Responding to the Threat of the Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) In: Lowe, David - Turk, Austin - Das. Dilip K., *Examining Political Violence: Studies of Terrorism, Counterterrorism, and Internal War* (London: CRC Press), s. 289–311.

United Press International (2017). About UPI. (<http://about.upi.com/>, 9. 7. 2017).

Ústavní zákon č. 157A/1983, *Prohibition against violation of territorial integrity of Sri Lanka*, ve znění pozdějších předpisů (<https://www.parliament.lk/files/pdf/constitution.pdf>, 17. 4. 2017).

Waldman, Amy (2003). Masters of Suicide Bombing: Tamil Guerrillas of Sri Lanka. *New York Times* 14. 1. 2003.

Weerakoon, Ruwan (2008). Prabhakaran and His Cohorts will be Destroyed - Army Commander. *Asian Tribune* 27. 1. 2008.

Whittaker, D. J. (2001). *The terrorism reader* (New York: Routledge).

ANALYZOVANÁ DATA:

Aljazeera (2009). Tamil protesters raid Oslo embassy. 13. 4. 2009.

Athas, Iqbal (1993). Sri Lankan president killed in bomb attack. *United Press International* 1. 5. 1993.

Athas, Iqbal (2009). Sri Lankan president declares war 'victory' *CNN* 19. 5. 2009.

Aulakh, Raveena - Taylor, Lesley Ciarula (2009). 'They are killing innocent people'. *The Star* 28. 1. 2009.

Balachandran, P.K. (2010). Sri Lankan speakers feel ignored at conference. *The Island* 27. 6. 2010.

BBC (2006). Civilians die in Sri Lanka clash. 3. 8. 2006.

BBC (2008). 1996: Fifty dead in Sri Lanka suicide bombing. 31. 1. 2008.

BBC (2009a). Army 'takes key Sri Lanka pass' 9. 1. 2009.

BBC (2009b). Sri Lanka rebels call ceasefire 26. 4. 2009.

Bogollagama, Rohitha (2007). Řeč na Royal Institute for International Relations v Bruselu (RIIR). *Srílanské ministerstvo obrany* (http://www.defence.lk/new.asp?fname=20070906_01, 24. 4. 2017).

Burns, John F. (1997). Tamil Tigers Are Linked To Fatal Blast In Sri Lanka. *The New York Times* 16. 10. 1997.

CBK (1999). "Our vow and our destiny are that peace must reign" *Second Presidential Inaugural Address* (<http://www.presidentcbk.org/peace-speeches-22.php>, 9. 7. 2017).

CNN (1998). 8 killed in Sri Lankan blast at temple. 25. 1. 1998.

ČT24 (2009). Srí Lanka osvobozena, tělo vůdce povstalců identifikováno. 19. 5. 2009.

Daily Telegraph (1983). Interview with Graham Ward. 18. 7. 1983.

Dias, Wije (1999). Sri Lankan President Kumaratunga narrowly escapes assassination by suicide bomber. *World Socialist Web Site* 21. 12. 1999 (<https://www.wsws.org/en/articles/1999/12/blst-d21.html>, 24. 4. 2017).

Eelamweb (1984). LTTE leader V Pirapaharan in an interview with Anita Pratap, *Sunday Magazine (India)*, 11. – 17. 3. 1984 (www.eelamweb.com/leader/interview/in_1984/, 4. 11. 2016).

- France24* (2009). Paris Tamil protest turns violent, more than 200 arrested. 21. 4. 2009.
- Gargan, Edward A. (1993). Suicide Bomber Kills President of Sri Lanka. *The New York Times* 2. 5. 1993.
- Lidové noviny* (2006b). Srí Lance hrozí obnovení občanské války. 16. 6. 2006.
- Menon, Amarnath K. (1993). Plunging into a vacuum. *India Today* 31. 5. 1993.
- Nivunhella, Sujeeva (2005). Tamils protest against LTTE in Brussels. *The Island* 16. 11. 2005.
- Norwegian American* (2009). Tamil protesters storm Sri Lankan Embassy in Oslo. 12. 4. 2009.
- Pathirana, Saroj (2009). Tamil diaspora united in anger. *BBC* 10. 2. 2009.
- Prasad, Ravi R. (2002a). Sri Lanka lifts ban on LTTE. *United Press International* 5. 9. 2002.
- Prasad, Ravi R. (2002b). Tamil rebels want autonomy not separation. *United Press International* 18. 9. 2002.
- Ramesh, Randeep (2008). Tamil Tigers kill 28 with bus bomb. *The Guardian* 16. 1. 2008.
- Ratnayake, K. (2004). LTTE leader's speech points to danger of renewed war in Sri Lanka. *World Socialist Web Site* 3. 12. 2004 (<https://www.wsws.org/en/articles/2004/12/sri-d03.html>, 24. 4. 2017).
- Saleem, Mohamed M. A. (2006). LTTE terror strengthens Mahinda's recipe for a new Sri Lanka. *The Island* 6. 1. 2006.
- Sambandan, V. S. (2000). A second chance for Kumaratunga. *Frontline* 17 (1), nestránkováno.

Sirilal, Ranga - Aneez, Shihar (2008). Sri Lanka minister killed by roadside bomb blast. *Reuters* 8. 1. 2008.

South Asia Terrorism Portal (2000a). *Introducing The Constitution Reforms Bill*

(http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/kumrtungas_intro_speech_on_consitution_reform_bill.htm, 26. 4. 2017).

South Asia Terrorism Portal (2000b). *Annual Hero's Day Speech of the leader of the Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE), Velupillai Prabhakaran, 27 November 2000*

(http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/annual_heros_speech_by_prabhakaran.htm, 26. 4. 2017).

South Asia Terrorism Portal, (2001b). *President Chandrika Kumaratunga's Address to the Nation, 53rd Independence Day, February 4, 2001*

(http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/chandrika_kumaratungas_address.htm, 26. 4. 2017).

South Asia Terrorism Portal (2005). *President's Policy Statement*

(http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/President_Policy_Statement.htm, 9. 7. 2017).

South Asia Terrorism Portal (2009). *President's speech to Parliament on the defeat of LTTE*

(http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/president_speech_parliament_defeatofLTTE.htm, 9. 7. 2017).

Srílanská vláda (1999a). *Speech made as the candidate of the People's Alliance for the Presidential election*

(http://www.info.gov.lk/execpres/speeches/1999/19991214Presidential_Election_candidate.html, 29. 7. 2017).

Srílanská vláda (1999b). *Address to the Nation by Her Excellency the President Chandrika Bandaranaike Kumaratunga at her second*

inauguration as President

(<http://www.info.gov.lk/execpres/speeches/1999/19991222addressstonation.html>, 29. 7. 2017).

Srílanská vláda (2000). *Address to Parliament by Her Excellency the President Chandrika Bandaranaike Kumaratunga on the Occasion of the Opening of the First Session of the 11th Parliament of Sri Lanka - The Speeches of Chandrika Bandaranaike Kumaratunga*

(http://www.info.gov.lk/execpres/speeches/2000/20001109opening_of_the_parliament.html, 9. 7. 2017).

Srílanská vláda (2001). *The Speeches of Chandrika Bandaranaike Kumaratunga*

(http://www.info.gov.lk/execpres/speeches/2001/20010730LTTE_attack_on_the_Katunayake.html, 3. 7. 2017).

Srílanská vláda (2005). *President Mahinda Rajapakse Speeches*

(http://www.info.gov.lk/execpres/speeches/2005/20051125policy_statement_opening_new_session_parliament.html, 3. 7. 2017).

Srílanské ministerstvo obrany (2007a). *The Terrorists' War against Sri Lanka* (<http://www.defence.lk/pps/waragainst.pdf>, 27. 12. 2016).

Srílanské ministerstvo obrany (2007b). *Situation Report on 26 December 2007* (<http://www.defence.lk/situ.asp?fname=20071226>, 27. 12. 2016).

Srílanské ministerstvo obrany (2007c). *Situation Report on 23 November 2007* (<http://www.defence.lk/situ.asp?fname=20071123>, 27. 12. 2016).

Srílanské ministerstvo obrany (2008). *Situation Report on 06 March 2008* (<http://www.defence.lk/situ.asp?fname=20080306>, 27. 12. 2016).

Srílanské ministerstvo obrany (2009). *The Final Countdown – A Possible Government Response* (http://www.defence.lk/20090128_FinalCD.pdf, 24. 4. 2017).

Srílanské ministerstvo obrany (2015). *Five jailed in The Hague for supporting LTTE*

(http://www.defence.lk/new.asp?fname=Five_jailed_in_The_Hague_for_supporting_LTTE_20150502_04, 24. 4. 2017).

Tamilnet (1997a). *Sinhalese must unite - paper* 9. 10. 1997 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=97>, 22. 4. 2017).

Tamilnet (1997b). *LTTE denies responsibility for Colombo blast* 15. 10. 1997 (<https://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=125>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (1997c). *TULF ranks back self determination* 26. 10. 1997 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=172>, 22. 4. 2017).

Tamilnet (1997d). *LTTE responds to US terror listing* 11. 10. 1997 (<https://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=104>, 26. 4. 2017).

Tamilnet (1997e). *PLOTE's Deputy condemns US action* 12. 10. 1997 (<https://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=113>, 26. 4. 2017).

Tamilnet (1998a). *Plot foiled - paper* 26. 7. 1998 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=1819>, 22. 4. 2017).

Tamilnet (1998c). *MoD says 'in control'* 27. 9. 1998 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=2106>, 22. 4. 2017).

Tamilnet (1999b). *Kumaratunge vows relentless battle against 'hatred'* 22. 12. 1999 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=4417>, 22. 4. 2017).

Tamilnet (2000a). *All party backing sought for war* 15. 5. 2000 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=5036>, 22. 4. 2017).

Tamilnet (2000b). *LTTE not included - President* 23. 6. 2000 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=5145>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2000c). *President urges unity against terrorism* 10. 11. 2000 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=5565>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2000d). *Sri Lanka determined to continue war - Balasingham* 2. 12. 2000 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=5627>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2001a). *PA not capable of resolving conflict -Tamil coalition* 25. 1. 2001 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=5757>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2001b). *10,000 Tamils rally at UN* 2. 4. 2001 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=5908>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2001c). *Sri Lanka's decision seriously threatens peace talks: LTTE* 28. 5. 2001 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=6040>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2001d). *"Tamil parties' alliance formed to support liberation struggle"-TULF* 28. 10. 2001 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=6422>, 4. 11. 2016).

Tamilnet (2001e). *LTTE leader makes special plea to the Sinhalese: 'reject racist forces, offer justice to the Tamils'* 27. 11. 2001 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=6506>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2002). *Repeal PTA, release political prisoners -CHRD* 23. 9. 2002 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=7521>, 23. 9. 2002).

Tamilnet (2003a). *Peace talks are going well, say Chief Negotiators* 7. 1. 2003 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=79&artid=8117>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2005a). *Thousands to attend rally near EU Secretariat in Brussels* 23. 10. 2005 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=16166>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2005b). *Rajapakse rejects Tamil Homeland, Right to Self determination* 25. 11. 2005 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=16410>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2005c). *LTTE to intensify struggle for self-determination if reasonable political solution is not offered soon* 27. 11. 2005 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=16429>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2007b). *American Tamils observe Tamils Memorial Day* 10. 12. 2007 (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=23962>, 23. 4. 2017).

Tamilnet (2009). *British Tamils stage largest ever march protesting genocide, mandating Tamil Eelam* (<http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=28240>, 9. 7. 2017).

Taylor, Lesley Ciarula (2009). Tamils protest 'genocide'. *The Star* 30. 1. 2009.

The Island (2005). A president has spoken. 26. 11. 2005.

Týden (2009a). Porážka je konečná, tamilští tygři složili zbraně 17. 5. 2009.

Týden (2009b). Srílanská armáda zabila vůdce Tamilských tygrů 18. 5. 2009.

United Press International (1983). President warns of terrorism. 6. 6. 1983.

United Press International (2000). Sri Lanka sees no role for rebels on council . 23. 6. 2000.

United Press International (2005a). Lanka rebels seek political framework. 28. 11. 2005.

United Press International (2005b). Pro-LTTE MP assassinated in church. 27. 12. 2005.

United Press International (2007). Devananda calls for end to LTTE terrorism. 30. 11. 2007.

United Press International (2008). Sri Lankan bus attacked, dozens killed. 16. 1. 2008.

Waduge, Shenali (2014). LTTE Accountability : Central Bank bombed 31 January 1996. *SinhalaNet* 1. 2. 2014.

RESUME

In this diploma thesis I dealt with the delegitimization of the enemy by means of a label. The work was conceived as a case study of the conflict in Sri Lanka. I first introduced the methodology used in this thesis. It is qualitative content analysis. Subject of this analysis were documents, mainly in the English language. The data corpus was composed from more than 100 000 words.

In the next chapter I introduced the labelling theory and in the next I designed a terrorist signification in the Sri Lanka during the conflict. There I looked closer at Prevention of Terrorism Act, which was in force at the time of civil war, and on some of its parts, that I considered as problematic because of possibility of purposefully written. I compared these parts with scientific and non-scientific definitions of terrorism and I tried to point out on some discrepancies and possibility of written this Act with purpose of naming the minority representatives as terrorists.

And then I researched the label through various statements and description of the events, focusing on the form and change of the content of the label. The period under review was from declaration of independence of Sri Lanka to end of the civil war in May 2009. I divided the civil war to five stages, in each stage the label terrorist had a little bit another meaning.